

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

5^E JAARGANG

WOENSDAG 20 OCTOBER 1920

No. 251

INHOUD

	Blz.
DE PANDBRIEVEN ONZER HYPOTHEEKBANKEN I door <i>Mr. H. R. van Maasdijk</i>	908
Plaatselijke Maximumprijzen door <i>Mr. G. G. Pekelharing</i>	909
Socialisatie van den Steenkolenmijnbouw. (Nieuwe voorstellen) IV door <i>Prof. Ir. Is. P. de Vooy</i>	912
De Resoluties der Brusselsche Conferentie	914
Londensche Correspondentie	915
Index-cijfers	917
MAANDCIJFERS:	
Emissies in September 1920	918
Ontvangsten van Spoor- en Tramwegmaatschappijen Juli 1920	919
Résumé uit het „Monthly Bulletin of Statistics”	919
Handelsbeweging over de maand Augustus 1920	920
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	921—928
Geldkoersen. Effectenbeurzen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	
Bankstaten. Verkeerswezen.	

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink.*Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.*Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*Telef. Nr. 3000. Telegr. adres: *Economisch Instituut.*Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 22,50 per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

18 OCTOBER 1920.

In den loop der week is het geld niet onaanzienlijk gaan aantrekken. Vooral de rente voor particulier disconto werd aanmerkelijk vaster. Kon men de vorige berichtswEEK wissels gemakkelijk voor 4½ en ook wel voor 4 pCt. plaatsen, deze week moest al spoedig 4¾ pCt. en later zelfs herhaaldelijk 4% pCt. toegestaan worden, zoodat het particulier disconto nu vrij dicht het bankdisconto genaderd is. Hoewel de prolongatierente betrekkelijk laag blijft, deze week werd aanvankelijk weder 3½ pCt., daarna 4 pCt. genoteerd, is de geldmarkt in jaren niet zoo krap geweest. Het totaal der beleeningen en der discounteringen van handelswissels bij de Nederlandsche Bank is dan ook 160 à 170 miljoen grooter dan het vorige jaar om dezen tijd en ongeveer 300 miljoen grooter dan twee jaren geleden.

De Minister van Financiën heeft de inschrijving opengesteld op Woensdag a.s. op 35 miljoen schatkistpapier. Aangeboden worden weder 3- en 6-maandspromessen en 5 pCt. biljetten met een looptijd van 1 jaar.

* * *

De vaste stemming voor Londen van de vorige berichtswEEK, is door de ongunstige verandering in de kolenpositie in den loop dezer week omgeslagen in een zeer flauwe. Vooral de laatste dagen, toen de staking van de mijnwerkens onvermijdelijk bleek, is de koers sterk teruggelopen en van 11.32½ bij de opening op Maandag l.l. gedaald tot 11.13½ heden aan het slot. Marken waren deze week opnieuw zeer flauw, hetgeen, gezien de zonder eenige stremming doorgaande dagelijksche vermeerdering van de bankbiljetten-uitgifte, niet te verwonderen valt. Heden circa 4.57½.

* * *

De Nederlandsche Bank heeft met ingang van 19 October de rente voor beleening van binnenlandsche effecten van 4½ tot 5½ pCt., voor buitenlandsche effecten van 5 tot 6 pCt., en de rente voor voorschotten in rekening-courant van 5½ tot 6½ pCt. verhoogd.

Het. wisseldisconto, het promessedisconto en de rente voor beleening op goederen blijven onveranderd op resp. 4½, 5 en 4½ pCt.

LONDEN, 16 OCTOBER 1920.

In aansluiting aan de vorige week was de geldmarkt in de afgelopen week nogal gemakkelijk door dividend- en interest-stortingen, afbetaling van f 3.000.000 van de Duitsche schuld aan Britsche ingezetenen, waartegenover stonden groote aankopen van schatkistwissels. De loopende schuld van de Regeering aan de Bank of England kon hierdoor flink verminderd worden en de „Bank Return” was mede daardoor gunstiger dan afgelopen week. De dreigende kolenstaking heeft nog geen invloed op de geldmarkt gehad. Voor daggeld werd dooreengenomen 5 pCt. gevraagd, voor 7-daags-geld was de prijs weder 5½ pCt.

In de disconto-markt waren de banken dooreengenomen koopers voor kort-papier, alhoewel de omvang van zaken niet zeer groot was. Prijzen voor 2-, 3-, 4- en 6-maands-papier waren resp. 5½ pCt., 6½—¹¹/₁₆ pCt., idem en 6¾—7% pCt.

DE PANDBRIEVEN ONZER HYPOTHEEK-BANKEN. I.

Het onlangs verschenen prospectus van een onzer scheepsverbandbanken, waarin de inschrijving op 1 miljoen 7 pCt. 5-jarige scheepsverbandnotes wordt opengesteld, bevat de mededeeling, dat tegenover de groote vraag naar scheepshypotheeken, waarbij vooral leeningen op korten termijn worden gevraagd, de vraag naar pandbrieven van scheepsverbandbanken nagenoeg is opgehouden.

Het is niet te ontkennen, dat ook in het gewone hypotheekbankbedrijf een gespannen toestand in verband met de moeilijkheden bij de uitgifte van nieuwe pandbrieven bestaat. Immers, waar eenerzijds de vraag naar hypothecair kapitaal zoo groot is, dat de koopers van huizen vaak zeer bezwaarlijk hypotheek kunnen vinden, en om die reden reeds herveilingen van onroerend goed zijn voorgekomen, is anderzijds de vraag naar pandbrieven zeer sterk verminderd. En dan ligt de vraag voor de hand, of ook niet voor de hier te lande haar bedrijf uitoefenende hypotheekbanken de tijd is gekomen, de bakens te verzetten, en wel in dien zin, dat zij zich niet bepalen tot het uitgeven van pandbrieven van een hooger rente-type dan vroeger, doch veeleer aan hare stukken in den een of anderen vorm een belangrijk korteren looptijd dan aan de „oude”, b.v. ook een van slechts 5 jaren, geven.

Dat dit vraagstuk inderdaad actueel is, kan hieruit blijken, dat reeds een onzer kleinere hypotheekbanken pandbrieven is gaan uitgeven, waarbij zij zich onder meer verplicht, hetzij die ongeveer 5 jaar na uitgifte, telkens op hiertoe vastgestelden datum, mits haar hiervan vier maanden tevoren door den houder is kennis gegeven, terug te nemen, tegen den kostprijs bij aankoop, hetzij alsdan aan den houder, indien hij de stukken behoudt, het verschil tusschen dien kostprijs en den koers, tegen welken zij dan door de bank worden uitgegeven, te vergoeden. Verder is eene andere bank zich gaan verplichten, hare pandbrieven, mits eene aankondiging daarvan haar 3 maanden tevoren bereikt, terug te nemen, na 5 jaren à 97 pCt., na 10 jaren à 98 pCt. en na 15 jaar à 100 pCt.

Bij het onderstaande hebben wij uitsluitend de gewone hypotheekbanken op het oog, derhalve niet de scheepshypotheekbanken, geheel in het midden latend of en in hoeverre onze opmerkingen op laatstgenoemde van toepassing zouden kunnen zijn.

Om een juist antwoord te kunnen geven op bovenbedoelde vraag, is het zaak zich eerst rekenschap te geven van den werkkring eener hypotheekbank. Deze is: het mobiliseeren van het grondcrediet door het verstrekken van crediet op onroerende goederen met *gelden van derden*, die zij zich verschafft door de uitgifte van schuldbekentenissen, de pandbrieven.

Zij fungeert dus feitelijk slechts als tussenpersoon tusschen de geldgevers — de pandbriefhouders — en de geldnemers, en hare hypotheeken vormen voor die geldgevers in de eerste plaats de voornaamste zekerheid.

Hieruit volgt, dat er voor een behoorlijk evenwicht moet worden gezorgd tusschen het bedrag harer hypothecaire vorderingen en dat der pandbrieven. Vandaar de statutaire bepaling, voorschrijvende, dat zij aan pandbrieven niet meer in omloop mag hebben dan zij aan hypotheeken, eventueel vermeerderd met het bedrag der ingekochte onderpanden, heeft uitstaan. Daartegenover spreekt het vanzelf, dat zij dan ook niet voor meer aan pandbrieven uit de circulatie neemt, dan zij aan aflossingen op hare hypotheeken ontvangt. Anders zou zij storing brengen in haar bedrijf. Zij oefent dit alleen uit met geleend geld. Hierbij kan nl. geen rekening worden gehouden met haar aandeelenkapitaal.

Dit vervult bij haar een bijzondere rol. Daar zij dit

niet in haar bedrijf noodig heeft, is daarop in den regel slechts 10 pCt. gestort. Deze 10 pCt. werkkapitaal plus de vordering voor het bedrag der niet-gestorte 90 pCt. geven den pandbriefhouders eene extra-dekking voor het geval, dat hunne hoofdzekerheid, de hypotheeken, bij eene realisatie als dekking niet voldoende mocht blijken. Eene statutaire bepaling zorgt er voor, dat deze extra-zekerheid niet te klein wordt, doch tenminste een zeker percentage (gewoonlijk 10 pCt.) van de pandbriefschuld vertegenwoordigt.

Bovengenoemde grondslagen hebben ons hypotheekbankbedrijf een soliden naam bezorgd en het geldbeleggend publiek aanleiding gegeven, zich daarbij gaandeweg tot een bedrag van niet minder dan 560 miljoen gulden te interesseeren.

Bovenstaande grondslagen brengen mee, dat onze twee oudste hypotheekbanken, de Nationale en de Rotterdamsche, een onverbrekelijk verband hebben gelegd tusschen de verplichte aflossingen (uitlotingen) harer pandbrieven en de aflossingen op hare hypotheeken, door zich te verplichten, *alle* door haar op de hypotheeken ontvangen aflossingen te bezigen tot intrekking (à pari) van pandbrieven. Hiertoe hebben zij hare hypotheeken ingedeeld in series. Daartegenover staan corresponderende series harer pandbrieven en het bedrag, hetwelk van eene bepaalde serie aan hypotheeken wordt afgelost, wijst telkens vanzelf het bedrag aan, dat van de overeenkomstige serie pandbrieven door uitloting uit de circulatie moet worden genomen.

Het volgend overzicht geeft aan, hetgeen deze banken over de jaren 1907/1919 bij den aanvang van elk boekjaar aan pandbrieven in circulatie hadden, dat hetwelk zij jaarlijks hebben uitgeloot en het percentage hetwelk het uitgelote bedrag van de circulatie vertegenwoordigt.

Overzicht van de uitlotingen der Nationale Hypotheekbank over de jaren 1907/1919.

	Circulatie op 1 st Jan.	Uitgeloot	Percentage
1907	f 33.922.100,—	f 1.642.400,—	4,8417
1908	„ 34.828.700,—	„ 2.652.400,—	7,6155
1909	„ 35.174.300,—	„ 2.990.400,—	8,5016
1910	„ 36.015.800,—	„ 3.007.800,—	8,3513
1911	„ 37.787.000,—	„ 2.743.100,—	7,2594
1912	„ 40.731.300,—	„ 2.802.100,—	6,8794
1913	„ 42.650.200,—	„ 3.224.000,—	7,5591
1914	„ 44.564.800,—	„ 1.749.100,—	3,9249
1915	„ 46.291.300,—	„ 2.256.500,—	4,8959
gemiddeld percentage over de jaren 1907/15:			6,6467
1916	f 45.019.100,—	f 4.837.300,—	10,7450
1917	„ 42.786.500,—	„ 4.718.200,—	11,0273
1918	„ 43.448.000,—	„ 5.082.800,—	11,6986
1919	„ 43.453.900,—	„ 4.328.400,—	9,9609
gemiddeld percentage over de jaren 1907/19:			7,9431

Overzicht van de uitlotingen der Rotterdamsche Hyp.bank over de jaren 1907/1919.

	Circulatie op 1 Jan.	Uitgeloot	Percentage
1907	f 41.938.550,—	f 1.915.400,—	4,5671
1908	„ 42.842.600,—	„ 2.355.600,—	5,4984
1909	„ 44.438.050,—	„ 3.016.700,—	6,7885
1910	„ 44.448.150,—	„ 2.985.000,—	6,7157
1911	„ 44.969.150,—	„ 2.634.400,—	5,8582
1912	„ 46.852.250,—	„ 2.715.700,—	5,7968
1913	„ 47.098.850,—	„ 2.538.500,—	5,3876
1914	„ 47.991.650,—	„ 1.826.800,—	3,8068
1915	„ 48.713.500,—	„ 1.637.200,—	3,3609
gemiddeld percentage over de jaren 1907/15:			5,3088
1916	f 49.062.550,—	f 4.330.700,—	8,8268
1917	„ 47.313.000,—	„ 4.832.300,—	10,2135
1918	„ 45.657.000,—	„ 6.108.500,—	13,3791
1919	„ 44.371.800,—	„ 5.400.100,—	12,1702
gemiddeld percentage over de jaren 1907/19:			7,1053

Hieruit blijkt, dat genoemde banken over genoemde periode een percentage van resp. 7,9431 pCt. en 7,1053 pCt. harer circulatie per jaar hebben uitgeloot, neerkomende op een gemiddelden looptijd harer pandbrieven van resp. pl.m. 12 jaar en pl.m. 13 jaar.

Laat men de voor deze banken, wat de bedragen der uitlotingen betreft abnormaal, ongunstige vier laatste jaren buiten beschouwing, dan komt men tot een gemiddeld uitlotingspercentage gedurende de periode 1907/1915 van pl.m. 6,661 en 5,3088 per jaar, neerkomende op een gemiddelden looptijd harer pandbrieven van resp. pl.m. 15 jaar en pl.m. 20 jaar.

De halfjaarlijksche uitlotingen van de pandbrieven dezer banken, die van voornoemde aflossingsverplichting het gevolg zijn, waren in de langdurige periode van goedkoop geld, die thans wel tot de geschiedenis behoort, den houders geenszins welkom, omdat zij daardoor genoodzaakt waren, hunne, veelal boven pari noteerende, stukken telkens in te wisselen tegen nieuwe.

Men weet, dat dit de reden is geweest, dat het meerendeel onzer hypotheekbanken, die in den loop der laatste 30 jaren zijn opgericht, van het bij genoemde oudste banken in zwang zijnde systeem is gaan afwijken, en wel door eene bepaling in hare statuten, die practisch hierop neerkomt, dat alle door haar op de hypotheeken ontvangen aflossingen in de eerste plaats mogen worden besteed tot afsluiting van nieuwe leeningen en eerst in de tweede plaats tot aflossing der pandbrieven, en verder, dat deze aflossing niet slechts zal mogen plaats hebben door eene intrekking na uitloting à pari, doch ook door inkoop.

Eene indeeling harer pandbrieven in series van eenzelfde rentetype, correspondeerende met oorspronkelijk daartegenover afgesloten leeningen van eenzelfde (iets lager) rentetype, werd bij haar vanzelf niet gehandhaafd. Tegenover de pandbrieven kwamen geleidelijk, deels tengevolge van continuatie tegen een hooger rentevoet van de oude hypotheeken, deels door het afsluiten van nieuwe leeningen met de aflossingsgelden van de oude, hypotheeken met verschillende, gewoonlijk hooger dan de oorspronkelijke, rentevoet te staan, terwijl ook van de oorspronkelijke pandbrieven gaandeweg een gedeelte, deels door inkoop, deels door uitloting à pari, werd vervangen door stukken van een hooger rentetype. Het onverbrekkelijk verband tusschen bepaalde groepen hypotheeken en pandbrieven was verbroken. Men geeft bij deze banken dan ook in den regel in de jaarverslagen slechts de gemiddelde rente-percentages op van de gezamenlijke hypotheeken en de gezamenlijk uitstaande pandbrieven.

Toen echter ongeveer een tiental jaren geleden geleidelijk eene algemeene stijging van den rentestand intrad en deze banken pandbrieven moesten gaan uitgeven van een hooger rentetype, kwamen de bezwaren van het nieuwe systeem voor den dag. Deze werden nog temeer gevoeld, doordat de groote toevloed van nieuwe banken, tot oprichting waarvan men verlokt was door de goede resultaten der andere, de markt met talloze pandbriefsoorten had overvoerd.

Nu zijn de banken wel voortgegaan zooveel mogelijk hare gaandeweg beneden pari gedaalde 3½ en 4 pCt. pandbrieven in te koopen, doch daar die inkoop beneden pari plaats had (met koerswinst voor de bank), begon het publiek het bezwaar van niet, of niet voldoende, uitloting te gevoelen en in te zien, dat vrijwillige inkoop als *uitsluitende* maatregel voor de realiseerbaarheid van pandbrieven — d.w.z. zonder dat men zich daarbij tegelijk verplicht tot eene *rationeel aflossing à pari*, waarmee men bij den aankoop rekening kan houden — niet afdoende is.

De hier bedoelde jongere banken hebben toen verschillende pogingen naast den vrijwilligen aankoop aangewend, om het bezwaar van niet voldoende aflossingszekerheid te verminderen of te verzachten, waaronder in de voornaamste plaats, het invoeren van eene „conversie naar boven”, welke den houders van een door uitloting aan te wijzen gedeelte der pandbrieven periodiek de gelegenheid geeft, die stukken in te wisselen tegen stukken van een hooger rente-

type. Hierdoor hielden de banken de pandbriefgelden in haar bedrijf.

Het geldeleggend publiek echter bleef behoorlijk à pari aflosbare stukken eischen. De Rijkspostspaarbank is in deze voorgegaan door van de door haar gecontroleerd wordende banken, die niet alle door haar op de hypotheeken ontvangen aflossingen bezigen tot intrekking van pandbrieven, als voorwaarde voor de afname het recht te bedingen, telken jare 1/10 van de gekochte stukken *zonder koersverlies* te mogen teruggeven. Verschillende andere instellingen zijn haar voorbeeld gaan volgen.

Echter behooren niet slechts enkele bevoorrechten, doch allen die deelnemen in eene obligatieleening, de zekerheid te hebben, over hun geld weer uiterlijk op een bepaald tijdstip *integraal* te kunnen beschikken en, indien de aflossing der leening slechts geleidelijk kan plaats hebben, behoort daarbij nog eene *voor alle participanten gelijke kans*, om een of meer stukken reeds vóór intreding van dien uitersten termijn afgelost te krijgen.

De drang der nog niet door een speciaal beding van verplichte terugname bevoorrechte houders en van nieuwe reflectanten van betekenis werd allengs zóó sterk, dat de banken inzagen, dat zij op den duur den tienjarigen termijn ten behoeve van alle houders van pandbrieven zouden moeten doorvoeren. Daar alsdan echter deze termijn, gelijk reeds uit de hierboven gegeven cijfers blijkt en nog nader zal blijken uit de cijfers die hieronder volgen, voor den goeden gang van zaken eener hypotheekbank te kort is, zijn de banken gaan inzien, dat het invoeren van eene behoorlijke regelmatige verplichte uitloting à pari de gezonde oplossing was.

H. R. VAN MAASDIJK.

PLAATSELIJKE MAXIMUMPRIJZEN.

Op den 11den September jl. heeft de Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel tot de gemeentebesturen een aanschrijving¹⁾ gericht, waarin hij te kennen heeft gegeven, dat de uitvaardiging van maximumprijzen voor hem bezwaren oplevert, omdat het hem niet wel mogelijk is daarbij rekening te houden met allerlei, plaatselijk verschillende omstandigheden — arbeidsloozen, gas- en electriciteitsprijzen enz. — en omdat die prijzen zelfs in iedere gemeente afzonderlijk, tengevolge van het onderscheid in de werkwijzen en de behoeften van de uiteenloopende groot-, middel- en kleinbedrijven, onbillijkheden scheppen. De Minister heeft zijn meening bevestigd door het aanhalen van broodprijzen, ontleend aan een van zijnetwee in een van de kleine steden ingesteld onderzoek. Hij heeft daaraan evenwel de beschouwing vastgeknoopt, dat „zoodanig onderzoek, met inachtneming van alle factoren, onmogelijk in alle gemeenten door de landsregeering kan worden ingesteld”, doch „waar het noodig blijkt, wél door de stedelijke overheid zou kunnen geschieden” en dat naar het hem voorkomt „hier een middel ongebruikt blijft, dat, goed aangewend en toegepast, heilzaam kan werken”.

De Minister voegt hieraan toe, dat volgens algemeen aangenomen opvatting de gemeenteraden op grond van artikel 135 Gemeentewet bevoegd zijn maximumprijzen uit te vaardigen. Wat deze bevoegdheid in het bijzonder ten opzichte van levensmiddelen betreft, doet de Minister in zijn omzendbrief een beroep op een arrest van den Hoogen Raad van 18 Februari 1889 W. 5679, waarbij o.a. is uitgemaakt, dat het tot de taak der gemeentebesturen behoort er voor „te waken, dat de ingezetenen voor den door hen besteden prijs eene met dien prijs overeenkomende hoeveelheid voedsel zullen ontvangen”.

Bij de beoordeeling van dit arrest dient er evenwel ter dege op te worden gelet, dat dit *niet* betrekking heeft op een verordening tot regeling van maximumprijzen, maar op eene betreffende het *broodgewicht*,

¹⁾ Staatscourant 1920, No. 176.

hetgeen een zoo geheel andere zaak is, dat de aanhaling, die de Minister heeft gemeend te mogen doen, niet te aanvaarden is. Dit neemt niet weg, dat voor zooveel de wetgeving vóór 1914 aangaat, op andere gronden de bevoegdheid van de gemeenteraden tot het bepalen van maximumprijzen in verordeningen ex artikel 135 kan worden erkend. Zulks is dan ook gebeurd bij het Koninklijk Besluit van 17 April 1854 S. 68, hetwelk o.a. overwoog, „dat de beoordeeling of het brood in eene gemeente al dan niet aan eene zetting moet worden onderworpen en naar welke grondslagen die zetting zal worden geregeld, als betreffende een onderwerp van huishoudelijk belang, aan den gemeenteraad toekomt”.

Evenwel is hierin verandering gekomen, eerst reeds door de Onteigeningswet van 3 Augustus 1914 S. 351, waarbij de bestrijding van prijsopdriving en vasthouding van waren — met welke bestrijding de vaststelling van maximumprijzen in het begin van de oorlogscrisis ten nauwste verband hield — werd opgedragen aan den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel in samenwerking met de Burgemeesters, en daarna ten stelligste door artikel 8, 3 Distributiewet 1916, hetwelk den genoemden Minister bevoegd heeft verklaard „de prijzen vast te stellen, waartegen goederen in den groothandel, in den tusschenhandel en in het klein ten hoogste mogen worden te koop aangeboden of verkocht”. De bedoeling van dit wetsartikel is blijkens de geschiedenis der wet geweest het verkrijgen van een behoorlijken *wettelijken grondslag* voor de instelling van maximumprijzen en het verzekeren van een *goede sanctie* op de inachtneming daarvan¹⁾. Deze sanctie is gegeven in artikel 12 Distributiewet. De daarin opgenomen strafbedreiging is zóóveel zwaarder (nl. 4 jaar gevangenisstraf of f 10.000,— boete) dan die welke ingevolge artikel 161 Gemeentewet ten hoogste op overtreding van een gemeentelijke strafverordening kan worden gesteld, (t.w. 6 dagen hechtenis of f 25,— boete), dat daarom alleen reeds de bevoegdheid van de gemeenteraden moet worden geacht te zijn opgeheven. Hier komen nog andere redenen bij, en wel o.a. de overweging, dat volgens het stelsel van de Distributiewet 1916, „de leiding van de voorziening in plaatselijke noodden”²⁾ is opgedragen aan het college van Burgemeester en Wethouders, en niet aan den gemeenteraad, en het feit, dat artikel 8, 3 der wet de groot-, tusschen- en kleinhandelsprijzen geheel op één lijn stelt, terwijl men toch bezwaarlijk kan aannemen, dat de gemeenteraden, overgaande tot de uitvaardiging van groot- en tusschenhandelsprijzen nog binnen de huishouding der gemeente zouden blijven. Een krachtig argument vóór de onbevoegdheid van de gemeentebesturen sedert de inwerkingtreding van de Distributiewet is voorts de omstandigheid, dat de verdediger der wet, de Minister Posthuma, eenige maanden vóór hare behandeling zich in een geschil met het gemeentebestuur van Amsterdam over een toentertijd aldaar plaats gevonden eigenmachtige prijsbepaling voor melk, met nadruk op het standpunt heeft gesteld, dat van een uitvaardiging van een maximumprijz zonder zijn bijzondere machtiging geen sprake kon zijn³⁾. Het gold hier het optreden van den *Burgemeester*. Over de bevoegdheid van den gemeenteraad is in dien tijd blijkbaar nooit gedacht. Het is evenwel niet aan te nemen, dat de Minister van wien de wet is uitgegaan, aan den Raad een recht zou hebben willen zien toegekend, dat hij tegenover den Burgemeester zoo sterk betwistte. Het verschil tusschen dezen Bewindsman — die eenig optreden buiten hem om blijkbaar niet kon gedoogen — en den tegenwoordigen Minister — die aan de gemeenteraden alle vrijheid wil geven — is, wellicht als teken van de ver-

anderde tijdsomstandigheden, zeker wél opmerkenwaard.

Had het bij de invoering van de Distributiewet 1916 in de bedoeling gelegen de bevoegdheid der gemeente tot het vaststellen van maximumprijzen te handhaven, dan was er reden geweest zulks uitdrukkelijk te bepalen gelijk dat ten opzichte van — aanvullende — regelingen in zake de distributie van goederen in artikel 8, 4 der wet is geschied. Wordt thans ondanks alles de vroegere bevoegdheid volgehouden, dan verkrijgt men deze eigenaardige en weinig aannemelijke constructie, dat de vaststelling van maximumprijzen zou plaats vinden door de *gemeenteraden*, zonder dat daarbij de goedkeuring van den Minister wordt vereischt, terwijl de uitvaardiging van distributieregelingen — wél gebonden aan 's Ministers goedkeuring — is opgedragen aan de *colleges van Burgemeester en Wethouders*.

In een vonnis van de rechtbank te Roermond van 18 December 1917 (W. 10229), waarbij zekere door de Kunstmestcommissie — nog wel met machtiging van den Minister — vastgestelde maximumprijzen onwettig zijn verklaard, is terecht aangenomen, „dat de wetgever juist heeft gewild, dat de Minister (de maximumprijzen) zelf zou regelen” en dat uit de bepalingen der wet „voortvloeit, dat *alleen de Minister van Landbouw* maximumprijzen kan vaststellen.” De gemeenteraad, die niettemin zich het uitvaardigen daarvan aantrekt, zou dus — in strijd met artikel 150 Gemeentewet — treden in hetgeen van algemeen Rijksbelang is.

Als praktisch bezwaar doet zich bovendien gevoelen de heel wat omslachtiger wijze van werken, die bij het ontwerpen, vaststellen, opzenden, afkondigen, enz. van gemeentelijke strafverordeningen door de niet dagelijks vergaderende commissie, bedoeld in artikel 166 Gemeentewet en den eveneens slechts op gezette tijden bijeenkomenden gemeenteraad dient te worden gevolgd, dan die bij vaststelling door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, zoo noodig op voorstel van het geregeld bijeenkomende college van Burgemeester en Wethouders, kan worden toegepast.

Bovendien valt het te betwijfelen of de bedoelde raadscommissies en de gemeenteraden in het algemeen wel de noodige *geschiktheid* daarvoor bezitten. Het is zeker niet zonder bedenking deze zaak te brengen in handen van belanghebbenden, waartoe de handelaren-leden van den raad en de ijverige vertegenwoordigers van middenstandspartijen dikwijls behooren. Er bestaat gevaar, dat daarbij de kwestie van de maximumprijzen wordt een voorwerp van het — steeds toenemend — politiek debat in den Raad. Het in eenigszins ruimen kring inzage geven van vertrouwelijke onderzoeken is wellicht ook al niet wenschelijk.

Een andere vraag van praktischen aard is, of de gemeenten meestal werkelijk, zooals de Minister in zijn rondschrijven aanneemt, over voldoende hulpmiddelen beschikken om de vaak moeilijke — en bovendien kostbare — onderzoeken naar de bedrijfsuitkomsten van winkeliers en ondernemingen (vooral boekenonderzoek) in te stellen. Daarvoor kan de hulp van accountants niet worden ontbeerd. Lang niet aan alle, en met name niet aan de kleinere gemeenten (steden), staan zoodanige werkkrachten ten dienste. Daarentegen heeft de Minister wellicht nog in een enkel overgebleven Regeeringsbureau ambtenaren disponibel, die — bovendien door een ruimere dan een locale ervaring beter toegerust — met het instellen van onderzoeken kunnen worden belast.

Doch voor zoover de gemeentebesturen tot het doen van onderzoeken in staat zijn, kan het toch geen bezwaar opleveren, dat de uitkomsten daarvan aan den Minister worden voorgelegd, opdat de noodig geachte maximumprijzen vervolgens door hem worden uitvaardigd. Er zij aan herinnerd, dat ook in de afgelopen jaren talloze malen afzonderlijke maximum-

¹⁾ Zie *Bijlagen Handelingen Tweede Kamer 1915—1916*, No. 420, *Memorie van Antwoord*, blz. 13.

²⁾ Zie *De Levensmiddelenvoorziening en het Gemeentebestuur van Amsterdam I*, blz. 137, 139, 177—178, 195. Zie ook *Handelingen Tweede Kamer 1915—1916*, blz. 245—246 en *Aanhangsel van die Handelingen*, vel 29, blz. 61.

prijzen voor verschillende gemeenten in de Staatscourant zijn verschenen. Het is niet in te zien, waarom het ongewenscht of ondoenlijk zou zijn daarmede voort te gaan.

Wat overigens de bedenkingen aangaat, die de Minister maakt tegen de uniformiteit van de maximumprijzen, zij opgemerkt, dat het voor de gemeentebesturen wel even moeilijk, zoo niet onmogelijk, zal zijn daarvoor een oplossing te vinden, als dat blijkbaar tot nu toe voor den Minister is geweest. Regelingen te treffen, die met allerlei factoren rekening houden en in dit opzicht redelijkheid zullen scheppen is nu eenmaal enkel met de invoering van maximumprijzen, niet te bereiken.

Hiermede raken wij de principieele zijde van het vraagstuk der maximumprijzen. De ervaring heeft geleerd, dat maximumprijzen zonder verdere, daarmede gepaard gaande, maatregelen *geen afdoend middel* tot duurtebestrijding en tot bevordering van een behoorlijke voorziening van goederen vormen. Herhaaldelijk heeft de praktijk in de afgelopen jaren doen zien, dat de uitvaardiging uitsluitend van maximumprijzen verschillende, niet bedoelde, gevolgen met zich sleept, waarvan het verdwijnen van het betrokken artikel van de markt — omdat de handelaren met den lageren prijs dan zij meenen te kunnen maken, geen genoegen nemen — en de clandestiene handel — doordat een groot deel van het publiek bereid blijft de goederen boven maximumprijs te koopen, mits het de waren slechts kan krijgen — de voornaamste zijn en waardoor het nuttig effect wordt gemist. Zulks is o.a. in sterke mate het geval geweest na den uitvaardiging van maximumprijzen voor groenten in 1917 en voor eieren in 1918. Telkens weer bleek, dat de invoering van maximumprijzen alleen dan een goed gevolg had, wanneer daarnaast door beschikbaarmaking van overheidswege, door regeling van den uitvoer, of anderszins, *nevenmaatregelen* werden genomen, welke te zamen met den maximumprijs het verkrijgbaar zijn van het artikel tegen den gematigden prijs verzekerden.

Het nemen van zoodanige andere maatregelen nu is over het algemeen niet mogelijk voor de gemeentebesturen, welke niet de macht en de middelen hebben om op de productie en tegenover den groot- en den tusschenhandel invloed uit te oefenen.

Hierboven is opgemerkt, dat het toch zeker niet tot de huishouding der gemeente kan behooren ook voor den groot- en den tusschenhandel maximumprijzen vast te stellen. Vooral in het begin van den crisistijd is duidelijk gebleken, dat de uitvaardiging enkel van maximum-kleinhandels-prijzen geen betekenis heeft, omdat de kleinhandel dan eenvoudig vastloopt in den groothandel. Ook om deze reden is van een op zichzelf staand optreden van de gemeenten geen heil te verwachten.

Het vaststellen van maximum-kleinhandels-prijzen vormt inderdaad telkens een onderdeel van een heel wat meer omvattend probleem, aan welks regeling de gemeenten weliswaar als medewerkers van de hogere macht kunnen deelnemen, maar tot de oplossing waarvan zij zonder het ingrijpen van de Regeering niet in staat zijn.

Bovendien rijst nog de vraag wat men zich voorstelt te bereiken met de instelling van maximumprijzen als middel van duurtebestrijding zonder eenig verder Regeerings-ingrijpen. Daarop moet het antwoord luiden: het instellen van strafvervolgving in geval van overtreding. Het wordt evenwel een vrijwel ondoenlijke zaak om, indien maximumprijzen gelden voor de gewone dagelijkse levensbehoeften, zooals brood, melk, boter, voortdurend van voorkomende overschrijdingen proces-verbaal op te maken. In vele gevallen zal het moeilijk zijn het feit te constateeren: zowel de kleinhandelaar, die met den gestelden prijs niet tevreden is, als de verbruiker, wien het er om te doen is de waren te koopen, ook al kost het hem

meer dan van hooger hand redelijk wordt geacht, hebben belang bij het stilhouden van hun transactie. Voor de politie wordt het een onbegonnen werk den verkoop van melk, brood enz. als het ware van huis tot huis te controleeren en op dien van boter in de winkels toezicht te houden. Men wordt dus aangewezen op klachten uit het publiek, maar zal niet dikwijls de levering van het bewijs moeilijkheid geven? En wat zal ten slotte de justitie doen met de processen-verbaal, indien deze eens in grooten getale mochten binnenkomen? Zal zij zich met ijver zetten aan het vervolgen van deze feiten? Het is niet geheel onwaarschijnlijk, dat de rechterlijke macht gaarne haar kostbaren tijd voor andere dringende strafzaken van ernstiger aard zal willen besteden, dan aan de behandeling van de, eigenlijk door niemand als misdrijven gevoelde, overschrijdingen van de maximumprijzen. Hierboven kwam reeds tot uiting, dat de op de overtreding van gemeentelijke verordeningen ten hoogste te stellen straffen zóó laag zijn, dat daarvan geen afschrikwekkende kracht is te verwachten. Verbeurdverklaring van de goederen op groote schaal levert praktische moeilijkheden op. Ook met onteigening — welke evenwel in geval van zuiver gemeentelijk optreden niet in aanmerking komt — is niet zoo heel veel te bereiken.

Een geheel ander geval kan zich evenwel óók voordoen, en dat is, dat de rechterlijke macht op grond van de boven aangegeven juridische bezwaren de eventueele gemeente-verordeningen onwettig, en hunne strafbepalingen dus onverbindbaar verklaart, hetgeen tot gevolg heeft, dat de beklagden aanstands van alle rechtsvervolgving worden ontslagen! Weliswaar onttrekt artikel 150 Gemeentewet de vraag naar de wettigheid van verordeningen aan het oordeel van de rechterlijke macht, maar blijkens de jurisprudentie heeft deze toch wel degelijk meermalen verordeningen, welke niet krachtens artikel 153 Gemeentewet waren vernietigd ter zijde gesteld.

Als praktisch bezwaar tegen een zelfstandig optreden van de verschillende gemeentebesturen zonder een doorslaggevende leiding vanwege den Minister is ten slotte nog aan te voeren, dat zich daarbij een verscheidenheid van prijzen kan ontwikkelen, welke aan een goede voorziening in den weg zal staan. De eene gemeente zal het noodig vinden den maximumprijs van een zeker artikel iets lager te stellen dan de andere. De groot- en tusschenhandelaren zullen met de in de onderscheidene gemeenten geldende prijzen geen rekening kunnen houden en bij voorkeur daar gaan, waar de kleinhandel het meest betaalt. De kleinhandelaren uit de gemeenten, waar de maximumprijzen het laagst zijn, zullen dus het moeilijkst hun goederen kunnen krijgen en misschien zelfs hun voorraden gaan overdoen aan winkeliers in naburige gemeenten, waar een hogere prijs mag worden berekend of geen maximumprijs geldt. Vooral de tegenstelling tusschen de steden en de omliggende plattelandsgemeenten, welke besturen soms wegens verschil van hun belangen niet met het stadsbestuur kunnen of willen samengaan, zal zich doen gelden. Een vaststelling van maximumprijzen door de gemeenten in onderlinge concurrentie wordt zelfs niet ondenkbaar. Een en ander is alleen te vermijden, indien de Minister de leiding van alles in handen houdt.

Het spreekt vanzelf, dat ook voor den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel bij het vaststellen van maximumprijzen groote bezwaren rijzen en de aanschrijving van 11 September 1920 doet het als volkomen begrijpelijk gevoelen, hoezeer met name de moeilijkheid van de beoordeeling van allerlei plaatselijke factoren de taak van den drager van het centrale gezag verzwart. De omzendbrief geeft intusschen in sterke mate den indruk — en die indruk is door een persbericht in de dagbladen van 17 September j.l. bevestigd — dat de Minister thans de verantwoordelijkheid voor de lokaal verschillende werkende maxi-

mumprijzen niet wel meer te aanvaarden acht en er de voorkeur aan geeft, die verantwoordelijkheid in het vervolg voor rekening van de gemeenteraden te laten.

In de bovenstaande beschouwingen is evenwel uitgezet, dat op den Minister bij uitsluiting van elke andere macht de taak van de uitvaardiging van maximumprijzen rust en dat hij die taak krachtens het geldende staatsrecht niet aan anderen — met name niet aan de gemeenten — kan overlaten; dat voorts de gemeenteraden ingevolge hetzelfde recht niet meer bevoegd zijn prijsverordeningen te maken; doch dat hun bovendien daarvoor de noodige geschiktheid ontbreekt; maar dat de gemeentebesturen, voor zoover zij beter dan de Minister in staat zijn de plaatselijke toestanden te beoordeelen, den Minister met hun bijzondere kennis kunnen voorlichten en hem kunnen verzoeken datgene te doen, wat zij noodig oordeelen, opdat ten slotte de Minister met inachtneming van alle omstandigheden de taak kan vervullen, die de wet aan hem heeft opgedragen, waarna de Minister, indien van hem verantwoording wordt gevraagd, zich immers kan beroepen op de van de gemeenten afkomstige gegevens en den door hen uitgeoefenden aandrang.

Volgens deze opvattingen, is dus de wenk, die de aanschrijving van 11 Sept. aan de gemeentebesturen heeft gegeven, staatsrechtelijk niet te verdedigen en bovendien in praktischen zin ondoelmatig en zal de Minister de verantwoordelijkheid van de vaststelling van maximumprijzen niet op de gemeenteraden mogen afwentelen.

Het is duidelijk, dat voor zoover het van den tegenwoordigen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel afhangt en deze zijn meening over de bevoegdheid van de gemeenteraden ex artikel 135 Gemeentewet tot het uitvaardigen van verordeningen in zake maximumprijzen niet herziet, de strafverordeningen, welke misschien door eenige gemeente te dier zake worden vastgesteld, zijnerzijds geen gevaar loopen met vernietiging krachtens artikel 153 dier wet te worden getroffen.

Intusschen zal het voor de gemeenten, die de bedenkingen tegen een zelfstandig optreden deelen, de groote vraag zijn of de Minister bereid zal blijken te voldoen aan verzoeken, welke zij wellicht tot hem zullen richten om door hen noodig geoordeelde maximumprijzen voor hunne gemeenten in te stellen. Het gemeentebestuur van Utrecht heeft onlangs tegenover den Minister zijn — met het hierboven staande vrijwel overeenkomende — bedenkingen tegen diens aanschrijving in den breede geuit¹⁾ en er daarbij ten slotte bij den Minister op aangedrongen, op eventueele verzoeken als zoeoven bedoeld, een gunstige beslissing te willen nemen. Het is zeker te wenschen, dat de Minister de bezwaren van de gemeenten zal eerbiedigen en bij voorkomende gelegenheid genegen zal zijn desbetreffende verzoeken van gemeentebesturen in te willigen.

Mr. G. G. PEKELHARING.

Utrecht, October 1920.

SOCIALISATIE VAN DEN STEENKOLEN- MIJNBOUW.

NIEUWE VORSTELLEN.

IV. (Slot.)

Wanneer men de discussies over de jongste Duitse socialisatie-voorstellen volgt, bemerkt men daarin zeer merkwaardige verschijnselen. Allereerst nemen de sociaal-democraten aan die besprekingen, bijna geen deel. Van een partij-kiezen tusschen de twee voorstellen, b.v. door één er van als onaanvaardbaar te verklaren is geen sprake. De socialistische partijen eischen kortweg socialisatie, en laten den vorm daarvan voor de verantwoordelijkheid der

regering. Die houding is eenvoudig en begrijpelijk. De meerderheidssocialisten hebben de mijnen al eenmaal wettelijk gesocialiseerd, maar de vorm daarvan bleek niet door de arbeiders als socialisatie aanvaard te zijn. Dat moest tot voorzichtigheid manen om zich nog eens aan eenige wettelijke regeling te binden als ware dit de zuivere socialisatie. Laat de regering de volle verantwoordelijkheid dragen voor het wetsvoorstel, dat zij zal opstellen, opdat het later, al naar gelang van de uitkomst, als een werkelijke of een nominale en bedriegelijke socialisatie kan worden opgevat. De socialistische politiek houdt zich daarom stil en laat eene aanmaning van Wissell in de „Vorwärts“, om zich uit te spreken, zonder weerklank.

De voornaamste discussie komt uit de burgerlijke kringen en wordt gevoerd tusschen de directe tegenwoordigers van den mijnbouw en de politici, die uit opportunistische overwegingen aan den eisch der socialisatie van den mijnbouw wenschen te voldoen. En niet alleen op opportunistische gronden. Er zijn ook ongetwijfeld velen onder de intellectueelen en uit handels- en industrie-kringen, die ernstig gelooven, dat een verhoogde kolenproductie uitsluitend en alleen te verkrijgen is door aan de wenschen der arbeiders tegemoet te komen, en daar die wenschen nu eenmaal: socialisatie luiden, moeten die maar ingewilligd worden. Wanneer dit middel de arbeiders zal bewegen harder te werken, zoodat er meer en goedkoopere kolen komen, dan kan de overeenkomst van Spa-Duitsland niet op den grond gedrukt houden en moet alles weer beter worden. De eenigen die zij meenen dat door socialisatie getroffen worden, zijn de kolenmagnaten, die nimmer populair waren en met wie niemand eenig medelijden voelt.

Bovendien zijn er tegenwoordig velen die door bredere denkbeelden beheerscht worden en hetzij direct, hetzij langzamerhand aangetrokken zijn door de gedachten van een planmatige volkshuishouding in het belang van gemeenschap en vaderland. De reorganisatie van den steenkolenmijnbouw is voor hen een eerste en hechte grondslag van den nieuwen maatschappelijke opbouw, die Duitschland weer groot en sterk zal maken door opgesloten kracht.

In deze sfeer bewegen zich de discussies en dan nog onder den invloed van vele oude stemmingen. Lang al vóór den oorlog was er een toestand van spanning tusschen de Pruisische regeeringsbureaux en het Westfaalsche Kolensyndicaat, omdat dit een macht in den lande vormde, die niet kon worden geduld, een motief dat ook in het eerste socialisatierapport op den voorgrond stond en in vele kringen weerklank moest vinden. De tegenstanders der nieuwe voorstellen zijn zoowel tegen Lederer, als tegen Rathenau, en trachten de discussie uit de hierboven aangegeven sfeer neer te halen naar den beganen grond der practijk door in allerlei toonaarden te bezweren, dat de productie zal dalen en dat de Duitse mijnbouw door de verwoesting zijner organisatie te gronde gericht wordt. Juist omdat die organisatie en haar zelfbestuur bij de tegenwoordige wettelijke regeling behouden bleef, zij het onder controle en zelfs onder de hoofdleiding van den — naar gemeenschapsbeginselen samengestelden — Rijkskolenraad, hebben zij die regeling aanvaard.

Het schijnt echter of dit pogen der tegenstanders vruchteloos zal blijven. De politieke beteekenis van hunne betoogen is daarvoor te gering. Hun laatste hoop is op dit oogenblik gevestigd op een ernstige en zakelijke bespreking der voorstellen in den Rijks-economischen raad en in den Rijkskolenraad.

Op 8 October j.l. is in de „wirtschafts-politische“ commissie van het eerste college besloten een subcommissie in te stellen van 15 leden, die de socialisatie-voorstellen zal onderzoeken. Door Hugo Stinnes en door den voorzitter was een andere weg voorgesteld, om n.l. een gelijk aantal leden van de beide genoemde colleges en tevens van den rijksdag in

¹⁾ De brief met afzonderlijke nota over de staatsrechtelijke bedenkingen is opgenomen in de *Verzameling van Gedrukte Raadsvoordrachten 1920* der Gemeente Utrecht.

een kleine werk-commissie te doen samenkomen. De bedoeling daarvan was te geraken tot een compromis. Dit is echter verworpen, omdat men den tegenstanders den tijd niet wilde geven om eene beslissing te rekken. Er werd zelfs gesproken van een geweigerde „Galgenfrist”. De discussie toont duidelijk — ook al omdat de regeering zonder op de diverse adviezen te wachten, haar wetsontwerp voorbereidt — waar het heengaat.

De omstandigheid, dat Stinnes, die anders niet togen een vinnigen strijd opziet, op overleg aandrang, versterkt den indruk dat in breede kringen de socialisatie als noodzakelijk wordt gevoeld.

Toch dient goed begrepen te worden van welken aard de politieke aandrang is, die op dit oogenblik in Duitschland werkt. De voornaamste factor daarin vormt: de wensch der mijnarbeiders. Door die in te willigen verwachten de katholieke, democratische en liberale politici bevrediging der sociaaldemocraten, opdat zij verder de regeering zullen ondersteunen. En de propagandisten van „gemeinwirtschaft” of „planwirtschaft”, waarvoor Stinnes de tegenformule: „betrugswirtschaft” uitvond, verwachten van die inwilliging drie groote voordeelen: meer kolen, winst voor de staatskas, en een grondslag voor de nieuwe nationale volkshuishouding.

In de vorige artikelen is reeds betoogd, hoe de nieuwe voorstellen met hunne uitgedachte constructies geen basis vinden in de ervaring van mijnrecht en mijnbouw, zoodat de drie voordeelen geen werkelijke vooruitzichten, maar illusies zijn. De vraag is echter of ondanks de verwarring, die van de uitvoering der plannen Lederer of Rathenau te verwachten is, de verbeterde stemming en arbeidslust der arbeiders, zoodra hunne wenschen zullen zijn ingewilligd, tot een zooveel hoogere productie zal voeren, dat alle organisatorische bezwaren teniet worden gedaan. Naar mijne meening is er alleen van de inwilliging der arbeiderseischen geen hoogere productie te verwachten. De inspanning, die de mijnwerkers zich zullen getroosten, hangt niet op een zoo eenvoudige wijze af van hunne politieke stemming, evenmin enkel en alleen van de „zatheid hunner magen”, zooals door werkgevers in de laatste jaren werd beweerd. (De Engelsche mijnwerkers hebben en hadden genoeg te eten). Dat de mijnwerkers zeggen „niet voor de winst der groote heeren” te willen zwoegen, verklaart volstrekt niet het verschijnsel der verminderde productie. Wie nauwkeurig nagaat met welke middelen vóór den oorlog het rendement of effect-cijfer in de mijnen omhoog werd gebracht, zal zien dat daartoe noodig zijn vele technische en organisatorische maatregelen en eene sterk-getrapte discipline. Tevens kan dan begrepen worden, waarom die middelen thans ontbreken en ook na de socialisatie niet opeens hersteld kunnen zijn. De drijfveeren, die op den mijnarbeider inwerken, zijn vele en van velerlei aard. En discipline is iets wat slechts geleidelijk ontstaat daar die met vlijt, toewijding en menschenkennis moet worden opgebouwd. Natuurlijke discipline en vrijwillige ondergeschiktheid is een zeldzaam verschijnsel en steeds van korten duur.

Doch afgezien van deze beschouwing, en aannemende dat de inwilliging der wensch naar socialisatie de arbeidslust der mijnwerkers blijvend zal verbeteren, dan nog is het de vraag of de nieuwe voorstellen inderdaad geven wat de arbeiders verlangen. Ik meen dat de kans daarop bij uitstek gering is, geringer zelfs dan het voor de eerste socialisatiepoging (de wet van 23 Maart 1919) het geval was.

Wanneer de mijnwerkers zeggen, dat zij de socialisatie der mijnen eischen, bedoelen zij daarmede een fundamenteele verandering van hun positie, die onmiddellijk zichtbaar en tastbaar moet zijn. Gesteld zelfs dat zij begrijpen, waarom het zoo verkeerd voor hen is van de afgebrokkelde discipline misbruik te maken om er „de kantjes af te loopen”, en dat aan verdere verkorting van den arbeidstijd en loonsver-

hooging een grens gesteld is door den kolenprijs en de daarmede samenhangende duurte, dan nog verwachten zij van socialisatie iets anders dan dat directie en administratie met ambtelijke instanties verkeerden in plaats van met commissarissen en aandeelhouders. Zoo'n verandering zien en voelen zij niet. Wanneer op 't oogenblik krachtens de bedrijfsradenwet hunne vertegenwoordigers met de directie onderhandelen en over de toegekende rechten kibbelen, weet elk arbeider dat er wat omgaat. En hun verlangen is, dat die bedrijfsraad meer zal te zeggen krijgen, of ten slotte de baas is. Dat en niets anders is voor hen socialisatie. Hiermede is niet bedoeld de mijn aan de arbeiders. Daaruit zou volgen dat de arbeiders de mijn in bezit kregen en de winst voor hen was. Dat willen zij niet. De financieele en administratieve regelingen worden gaarne aan de gemeenschap overgelaten. Maar het dagelijksche werkleven op de mijn willen zij onder elkaar regelen, of praktisch gezien, ze willen hun eigen bestuur aanstellen en onder voortdurend toezicht houden. Men behoeft slechts na te gaan, wat er in de twee revolutionnaire periodes in Westfalen — Januari 1919 en Maart 1920 — geschied is om de juistheid dezer bewering te controleeren. In Januari 1919 gaf de arsoloraad voor Essen een manifest uit, waarin stond: „Overwinning van het socialisme. Heden is het Kolensyndicaat en het Mijnverbod door onze volkscommissarissen bezet. Daarmede is de eerste stap naar de socialisatie gezet. De centrale van de kapitalistische uitbuiting en de dwangburcht van het mijnheerlijke geweld zijn daarmede in de handen van het volk overgegaan.” In Maart 1920 zonden de arbeiders van eenige bezette mijnen vertegenwoordigers naar ons land om kolen tegen levensmiddelen te ruilen.

Duidelijk uitgesproken is deze opvatting der socialisatie b.v. in een voordracht van den communist Karski (Dr. J. Marchlewski), op 5 Maart 1919 te Essen gehouden. Daarin staat: „werkelijke socialisatie berust op de onteigening der private bezitters, overdracht van de mijnen in 't bezit der algemeenheid, en bestuur der mijnen door de arbeiders, waaronder te verstaan zijn hoofd- en handarbeiders.”

Dat dit in die twee revolutionnaire periodes niet gelukt is, wordt toegeschreven aan het ingrijpen en het bedrog der regeering, niet aan de onbekwaamheid der plotseling opgedoken bestuurders, die directieuren vervingen, of onder hun controle lieten verder werken. Leerrijk hierover is b.v. de tweede afdeeling van het derde deel uit Robert Wilbrandt's Sozialismus, waarin hij de Januari-dagen van 1919 in Westfalen uit eigen ervaring beschrijft.

De wet van 23 Maart 1919 bracht arbeiders-vertegenwoordigers in de syndikaten en in den rijkskolenraad. De bedrijfsradenwet bracht op elke mijn een of meer commissies van medebestuur. De arbeidsgemeenschap bracht regeling van loonen en salarissen voor een groot deel volgens de eischen en wenschen der werknemers. Wat kunnen de nieuwe socialisatievoorstellen in deze richting meer brengen om een overgebleven ontevreden stemming weg te nemen? Van de onteigende bezitters zullen de arbeiders weinig of niets bemerken. En de discipline in elk bedrijf zal niet anders en niet minder kunnen worden. Integendeel zal de leiding van 't gesocialiseerd bedrijf er aanspraak op moeten maken die discipline weer te herstellen of te versterken.

Wanneer als in Maart 1919 de socialisatiewet ook thans weer van sociaal-democratische regeerders uitging, kon met meer recht dan nu verwacht worden, dat de arbeidersleiders hunne mannen overtuigden, hoe aan hun wenschen was voldaan. Of zij dat ook zullen doen wanneer de wet en de uitvoering uitgaat van een burgerlijke regeering?

Er is voor iemand, die uitgaat van de feitelijke werkelijkheid, inplaats van politieke en sociaal-economische beweringen, geen grond te verwachten dat de uitvoering der nieuwe socialisatievoorstellen

inderdaad de arbeiders zal bevredigen. En vrij zeker is er een zeer belangrijke categorie van medewerkers aan de kolenproductie, wier ontevredenheid in sterke mate zal toenemen, dat zijn, de hogere hoofd-arbeiders, de leiders. Hun zenuwkracht en hun energie hebben al veel geleden. Hun beroepstrots is ernstig gekwetst, omdat zonder en over hen wordt beslist. Hun gelatenheid slechts kan nog toenemen.

De bedrijfsorganisatie, die door de leiders der Duitse mijnindustrie gedurende een kwart eeuw niet zonder moeite en worsteling is opgebouwd, en die door hen beschouwd werd als een voorbeeld voor de geheele wereld, was te sterk om door oorlog en revolutie in elkaar te vallen. Zij bestaat nog, ofschoon verzwakt, en is voor allerlei aanpassing aan nieuwe economische en sociale verhoudingen geschikt.

Toch is de waarschijnlijkheid groot, dat van het instrument en van de levende krachten, die ermede weten om te gaan, niet het goede gebruik gemaakt zal worden. Niet omdat de bezitters van mijnandeelen omgezet zullen worden in rentetrekken van staatspapieren; niet ook omdat de geheele mijnbouw vóór alles aan 't gemeenschappelijk belang ten nutte gemaakt moet worden, maar omdat goede bedoelingen hooger gesteld zijn dan ervaring en bekwaamheid, omdat het bedrijfsleven niet geleid zal worden langs eigen groei-richtingen, maar besnoeid volgens denkbeelden geboren in een Wolkenkuckucksheim.

Wanneer alle politieke en publieke verschijnselen er op wijzen, dat na de Kapp'sche contra-revolutie, en na Spa de tegenwoordige regeerders en hunne meerderheid het noodig achten om de nieuwe voorstellen der socialisatiecommissie in de een of andere variatie te volgen, dan is daarmede niet gezegd dat de socialisatie voltrokken zal zijn. Er komt dan slechts een nieuwe periode in de socialisatiebeweging, die de ervaringen moet brengen — waarschijnlijk zeer sterk teleurstellende ervaringen — om te leeren onderscheiden tusschen het werkelijk doel der socialisatie en de ondeugdelijke middelen, die daarvoor worden aangeprezen, en die niet om hun praktische waarde, maar om de tijdelijke populariteit door een volkswaan zijn aangewend.

Is. P. DE VOORS.

DE RESOLUTIES DER BRUSSELSCHE CONFERENTIE.

II.

Op de resoluties der Vierde Commissie, die wij wegens het belang der zaak reeds in ons vorig nummer ten verfolge op het artikel over het Vraagstuk der Internationale Credietverleening in het nummer van 6 dezer afdrucken, volgen hieronder de:

RESOLUTIES DER COMMISSIE VOOR HET GELDWEZEN EN DE WISSELKOERSEN.

Het muntwezen van een land, in den zin van de onmiddellijke koopkracht van de gemeenschap, omvat

a. het bestaande wettig betaalmiddel, voor zoover het circuleert;

b. alle beloften om in wettig betaalmiddel te voldoen (b.v. banksaldi), beschikbaar voor gewone dagelijkse transacties.

De hoeveelheid betaalmiddelen is in alle oorlogvoerende landen en in vele andere, hoewel in zeer verschillende omvang, sinds het begin van den oorlog kunstmatig uitgezet, ongeacht de gewone belemmeringen, die daaraan in den weg staan (waaraan wij later onzen aandacht zullen wijden) en zonder een corresponderende toeneming in den werkelijken rijkdom, waarop haar koopkracht was gebaseerd; integendeel, in de meeste gevallen ondanks een aanzienlijken teruggang in zulken rijkdom.

Men moet goed begrijpen, dat deze kunstmatige en onbeperkte expansie, of „inflatie” zooals ze wordt genoemd, van de betaalmiddelen of van het recht op koopkracht, die men onmiddellijk kan aanwenden, niets heeft toegevoegd aan en ook niets kan toevoegen aan de werkelijk bestaande koopkracht, zoodat haar uitwerking een vermindering van de koopkracht van iedere geldeenheid moet zijn. Het is in wezen een vorm van muntvenzwakking.

Haar uitwerking is geweest de algemeene prijsstijging, in de geïnflationeerde munt uitgedrukt, te verscherpen, zoodat een grotere hoeveelheid van zoodanige betaalmiddelen noodig is, om de hoeveelheid goederen en diensten te verschaffen, waaraan men gewoon is. Waar deze meerdere betaalmiddelen verschaft werden door verdere „inflatie” (d.i. door meer papiergeld te drukken en nieuw crediet te scheppen) ontstond, wat een „vicieuze spiraal” van voortdurend stijgende prijzen en loonen en voortdurend toenemende inflatie genoemd is met de daaruit voortvloeiende desorganisatie van alle zaken doen, ontwrichting van de wisselkoersen, een progressieve stijging in de kosten van levensonderhoud en daaruit voortvloeiende arbeidsmoeilijkheden.

Daarom:

1). *is het van het uiterste belang, dat de inflatie tot staan gebracht wordt, en dit zou spoedig bereikt kunnen worden, hoewel het ongetwijfeld zeer moeilijk onmiddellijk door te voeren is in sommige landen, door 1o. zich te onthouden van uitzetting der hoeveelheid betaalmiddelen (in haar ruimsten zin, als boven omschreven) en 2o. door den werkelijken rijkdom, waarop de betaalmiddelen berusten, te doen toenemen.*

Het ophouden van de toeneming der betaalmiddelen behoort niet te worden bereikt alleen door de uitgifte van wettig betaalmiddel te beperken. Een zoodanige stap, indien niet vergezeld gaande van andere maatregelen, zou geschikt zijn den toestand te verergeren door het veroorzaken van een geldcrisis. Het is noodzakelijk de oorzaken aan te tasten, die leiden tot de noodzaak der creatie van al dat meerdere betaalmiddel.

De hoofdoorzaak in de meeste landen is, dat de Regeeringen, die zich buiten staat bevinden hun uitgaven uit hun inkomsten te voldoen, zich hebben laten overhalen hun toevlucht te nemen tot de kunstmatige schepping van nieuwe koopkracht, of door de directe uitgifte van nieuw wettig betaalmiddel, of vaker voorkomend, door — in het bijzonder van Circulatiebanken, die in sommige gevallen niet in staat en in andere onwillig zijn hen te weigeren — credieten te verkrijgen, waarvan de tegenwaarde hun voldaan moet worden in wettig betaalmiddel. Wij zeggen daarom, dat

2). *de Regeeringen hun uitgaven tot het bedrag hunner inkomsten moeten beperken. (Wij beschouwen hierbij niet het financieren van den wederopbouw van verwoeste gebieden).*

3). *de banken en in het bijzonder de circulatiebanken bevestigd behooren te worden van politieken invloed en behooren te worden beheerd volgens de eischen van een voorzichtige financieel beleid.*

Maar de Regeeringen zijn niet de eenige schulden in dit opzicht, anderen en in het bijzonder in sommige landen de gemeenten en andere locale autoriteiten, hebben in overmatigen omvang crediet genomen, dat op dezelfde wijze de aanspraken op koopkracht doet vermeerderen.

Ook zal het om het voortschrijden van de inflatie te verhinderen niet voldoende zijn, dat verdere uitgifte van wettig betaalmiddel of het verder toestaan van credieten eindigt, sinds de vlottende schulden van Regeeringen en andere autoriteiten op zichzelf een vorm van potentieel betaalmiddel vormen, in dier voege, dat, voor zoover ze niet voortdurend hernieuwd worden, de totale hoeveelheid betaalmiddelen t.z.t. met hun bedrag zal aanzwellen. Bijgevolg

4). *behoort de schepping van verder crediet te eindigen en Regeeringen en Gemeenten behooren niet alleen hun vlottende schuld niet meer te vermeerderen, maar een begin te maken met de afbetaling hiervan of de geleidelijke fundeering.*

In normale tijden is de natuurlijke en meer effectieve regulator van den omvang en de verdeling van het crediet de intrest, die de Centrale Banken, uit een oogpunt van zelfbehoud en van plicht ten opzichte van de gemeenschap, gedwongen zijn te verhoogen, wanneer de credietuitzetting te sterk is. Het is waar, dat hooge rentekoersen duur zijn voor Regeeringen met groote vlottende schulden, maar wij zien geen reden, waarom de gemeenschap in zijn collectieve capaciteit (d.i. de Regeering) minder het voorwerp van den normalen maatregel tot credietbeperking zou zijn, dan de leden der gemeenschap individueel. In sommige landen loopt de financiële machinerie evenwel zoo abnormaal, dat de onmiddellijke toepassing van zulke correctieven moeilijkheden kan opleveren. Wij bevelen daarom aan, dat

5). *tot op het tijdstip, dat het crediet weer uitsluitend door den normalen invloed van den rentekoers beheerscht kan worden, het alleen zal worden toegestaan voor werkelijke, economische behoeften.*

Het is onmogelijk een regel te geven voor den „juisten koers” van disconto of rente voor de verschillende landen. Deze koersen zullen niet alleen van vraag en aanbod op verschillende oogenblikken afhangen, maar ook van andere factoren, vaak van psychologischen aard. Met vertrouwen mag inderdaad gezegd worden, dat, als eens de willekeurige toeneming van de inflatie eindigt en wanneer de Circulatiebanken met goed gevolg hun normale functie kunnen uitoefenen, de koersen hun juiste peil zullen vinden.

De aanvullende stappen, om de toeneming der inflatie te stuiten door het doen aangroeien van den werkelijken rijkdom, waarop de betaalmiddelen zijn gebaseerd, kan samengevat worden in de woorden: productie-vermeerdering en consumptie-vermindering.

De meest intensieve productie, die mogelijk is, wordt vereischt ten einde de vernietigingen van den oorlog goed te maken, de inflatie te doen ophouden en aldus de kosten van levensonderhoud te doen dalen. Desalniettemin zijn wij in vele landen getuige van een productie beneden het normale, tezamen met die veelvuldige stakingen, die in plaats van het huidige tekort en de duurte der goederen te verminderen, den toestand nog verergeren. Wanneer een daling in de eischen der Regeeringen weer meer crediet beschikbaar doet komen voor handel en nijverheid en voor het herstel van de wereld, wanneer de inflatie geëindigd is en de prijzen ophouden te stijgen, wanneer de algemeene onzekerheid, veroorzaakt door de oorlogsbijslagen eindigt, is het waarschijnlijk, dat een groote verbetering zal zijn waar te nemen in de productieve activiteit. Toch lijdt de productie van rijkdommen in vele landen, tengevolge van een oorzaak, waarvan de wegneming meer direct binnen de macht der Regeeringen ligt, nl. de controle in verschillende vormen, die vaak door hen als een oorlogsmaatregel is opgelegd en die nog niet geheel is opgeheven. In sommige gevallen is het doen van zaken zelfs door de Regeering uit handen genomen van den particulieren koopman of industrieel, wiens ondernemingszin en ervaring een veel krachtiger instrument zijn voor het herstel van het land.

Een andere dringende noodzakelijkheid is de zoo vrij mogelijke internationale goederenruil. Hiermede zal een andere Commissie zich bezig houden, maar wij voelen dat onze conclusies over inflatie niet volledig zijn, zonder de toevoeging, dat

6). *de handel zoo spoedig mogelijk van controle bevrijd behoort te worden en beletselen voor den internationalen handel verwijderd.*

Even dringend is de noodzaak van een afneming der consumptie in een wereld, waar zooveel is vernield en de productieve kracht is verzwakt. Daarom is het nu vooral van belang dat zoowel door openbare lichamen als door particulieren en niet alleen in verarmde landen, maar in ieder deel van de wereld

7). *alle overtoollige uitgaven vermeden worden.*

Om dit doel te bereiken is de voorlichting der openbare meening de machtigste hefboom. Wanneer een wijze credietcontrole tot duur geld leidt, zal dit resultaat op zichzelf helpen de zuinigheid te bevorderen.

Wij gaan nu van de inflatie en de geneesmiddelen hiervoor over tot de andere punten, waarover wij ons moeten uitspreken.

Zonder in te gaan op de vraag of goud al dan niet de ideale gemeenschappelijke waardenstandaard is, beschouwen wij het als van het meeste belang zijnde, dat de wereld den een of anderen gemeenschappelijken standaard heeft, en dat, waar goud thans de standaard der beschaafde wereld is:

8). *het in hooge mate wenschelijk is, dat de landen, die van den effectieven gouden standaard zijn afgestapt, daartoe terugkeeren.*

Het is onmogelijk te zeggen, hoe en wanneer al de andere landen in staat zullen zijn tot hun vroegeren effectieven gouden standaard terug te keeren of hoe lang het zal duren, totdat de nieuw gevormde landen, zoodanigen standaard hebben ingevoerd. Maar naar onze meening

9). *is het nutteloos te trachten de waardeverhouding van de bestaande fiduciaire betaalmiddelen tot hun nominale goudwaarde te fixeren,*

want tenzij de toestand van het betrokken land voldoende gunstig zou zijn om een zoodanige fixatie onnoodig te maken, zou zij niet kunnen worden gehandhaafd.

De overgang naar of vestiging van een effectieven gouden standaard zou in vele gevallen een enorme deflatie vereischen en het is zeker dat zoodanige

10). *deflatie, wanneer en indien daartoe wordt overgegaan, geleidelijk en met groote voorzichtigheid moet worden uitgevoerd,*

omdat anders de verwarring in handel en credietwezen noodlottig zou kunnen blijken.

11). *Wij kunnen geen enkele poging, de waarde van het goud te stabiliseeren, aanbevelen en wij twijfelen er ernstig aan of zulk een poging zou slagen.*

Doch deze kwestie zou zeer goed voorgelegd kunnen worden aan de Commissie, waarover wij later spreken, indien zij benoemd mocht worden.

12). *Wij gelooven dat noch een internationaal muntwezen, noch een internationale verrekeningsseenheid een nuttig doel zou dienen*

of iets van de moeilijkheden wegnemen, waaronder de internationale wisselkoersen thans lijden.

13). *Wij kunnen geen rechtvaardiging vinden voor het steunen van de idee dat buitenlandsche houders van bankbiljetten of van saldi en binnenlandsche verschillend behandeld behooren te worden.*

14). *In landen waar geen Centrale Bank bestaat, behoort er een te worden opgericht,* en wanneer de hulp van het buitenlandsche kapitaal vereischt mocht blijken voor de oprichting van zulk een bank, zou de een of andere vorm van internationale controle noodig kunnen blijken.

15). *Pogingen, om de fluctuaties in de wisselkoersen te beperken door een kunstmatige controle op wisseloperaties zijn nutteloos en schadelijk.*

In zooverre ze effectief zijn doen zij de markt een onjuist beeld geven van den stand van zaken, hebben de neiging natuurlijke correctieven op dergelijke fluctuaties weg te nemen en hinderen een onbelemmerden termijnhandel, die zoo noodzakelijk is, om handeldrijvende in staat te stellen uit hun calculaties een marge ter dekking van koersrisico te schrappen, die anders tot de prijsstijging zou medewerken. Bovendien werkt alle regeeringsbemoeiing met handel en nijverheid, de wisselkoersen inbegrepen, ertoe mee, de verbetering van de economische omstandigheden van een land te belemmeren, waardoor toch alleen een gezonde en stabiele wisselkoers kan worden verzekerd.

Wij steunen hetgeen ons in overweging werd gegeven ten aanzien van

16). *de instelling van een Commissie, zoowel voor de voortzetting van het verzamelen van de waardevolle financiële statistieken, die met het oog op deze Conferentie zijn verstrekt, als ook voor het verdere onderzoek van de geldpolitiek.*

LONDENSCHER CORRESPONDENTIE.

De mijnwerkersstaking; de Fight the Famine Conference; het werk van de Brusselsche Conferentie.

Onze Londensche correspondent schrijft ons d.d. 16 October 1920:

The unexpected and the undesirable has once again happened, and the strike takes effect from today. I desire to write with calmness on a situation with terrible implications, — the hooligans of the Press will, on both sides, supply all the verbal atrocities that are requisite to work up the two camps to the necessary degree of exasperation — but there can be no doubt that this step marks the final advance to the disintegration of European economic life. As one listened to the foreign delegates at the Fight the Famine Conference, as one noted the pallor, the feverish excitement of some of these men and women, and then reflected that in the offices of the two sides this matter of a strike was being fought out with reference mainly to the „prestige” features involved, it was no longer possible to hope; it came to one with irresistible conviction that for the moment force was indeed master, and the minds of men a broken and useless instrument. Well, the strike is here. There need be no illusions as to what it means. It will involve on the political side the indefinite prolongation of the present Government's power. That even the staunchest Labour men admit. With that said, it is also inevitable that, in the Labour movement, the extremists will gain in strength. From the standpoint of the Trade-Union movement, the strike will leave the finances in a state of hopeless insolvency at a time when the depression in trade would in any case strain them severely. It will enable the depression to be put down to the Labour movement, instead of to the folly of paper money and the lack

of peace. It will plunge the rest of Europe in a state of suffering that will be worse than anything the years of war brought with them. Of all that, there is no doubt. But the strike will go on, now that we are in it, for some time to come, for neither side is willing to abate an inch, and both sides think that victory is bound to be theirs.

I am bound to say that no part of the blame for the present impasse rests on the shoulders of Mr. Smillie, except in so far as he is responsible for the original demands. He and a few of the older leaders are on the side of peace. The pressure inside the Federation came from the relatively unknown and younger men, and though the part played by Mr. Hodges is not clearly known, it is probable that he represents the left wing in the more intimate circles of the Federation. The direct occasion of the strike is the decisive rejection of the „datum line“ by the men, a rejection by a majority larger than that obtained for the original ballot for a strike. I am bound to state also that conversation with an influential railwayman and the most distinguished representative of Academic liberals left me with the impression that the idea that the men would accept the offer was impossible from the beginning. Both these gentlemen, looking at the matter from different angles, said that the proposal was one that it was inevitable would be rejected. It was a new idea, it ran counter to the theory that wages should in part move with the cost of living, and it separated too widely the effort of each individual man and the increased payments which were held out as an inducement for that extra effort.

If there is little to be said for the men, the conduct of the Government has been „clever“ but it has not been statesmanship. The only concession offered was to submit the matter to an impartial tribunal. The miners have had a bad experience over the Sankey Commission, and it was pretty obvious that something more would be required. That something more has not been forthcoming. Instead, we have had very pretty manoeuvring so that Sir Robert Horne comes out with a greatly increased reputation, but putting the miners at a disadvantage in a verbal dispute is hardly the same thing as settling the industry on such a basis as to make the average miner put forth his best efforts. Further, there is not the slightest doubt that to some sections of the employers the strike is welcome, they will be fighting the men at a moment of strategical advantage, with public opinion enraged, wages no longer protected by legislation, masses of men already out of work, the unions in a panic, and the political future certain for the next few years. For the moment we shall hear no more of the „brotherhood of the trenches“, instead of war in Flanders we have war in Fleet Street and the hustings.

I can only repeat here what I have frequently said in previous letters: the worst enemy that the Labour movement possesses at this moment is not the Prime Minister, but the editor of the „Daily Herald“, who, incapable of putting two and two together on any matter in which intelligent foresight is required, plays the part of echo to the least responsible voices in the movement. This morning we are invited to read his paper, because „the one thing we can all do is to spread the truth about the strike.“ Unfortunately, „We (The Herald) shall not pretend to be impartial, because in our view there is only one side possible for us in a struggle of this description, where the workers are so entirely in the right.“ Such a mentality requires no comment, it is its own sufficient indictment.

There is of course no lack of folly outside, as well as within, the Labour Movement.

There lies before me the speech of a business man to the shareholders of his company, it so happens,

a paper mill. Paper being so expensive that the output of original work by our younger University men and lesser-known poets and novelists is rapidly becoming impossible, it is no doubt highly satisfactory that the shareholders of the said concern should be soothed by the prospect that German competition was impossible, owing to the lack of coal. But further, there was the exchange situation, there was the danger. Our business expert had nothing more to add to the explanations of the Brussels Conference, to him these paths were easy; the fluctuations were due to „the manipulations of the international Jew.“ After this it is not surprising that „the German does not mind the exchange being down at 235 to the pound.“ Here is the „Times“ telling us with great satisfaction this morning that representatives of German textile firms were turned out of their hotels at Bradford on their nationality being discovered, though it is of course true that „Representatives of German dyeware firms are carrying a wonderful range of colours. The variety and quality of these are the envy of British colourists etc.“ Since a certain dyeware „much required in the Bradford trade,“ is being offered at 7 pence to one shilling, the home price being 4/ per pound, one wonders what the outcome will be, though fortunately for the continued sanity of the country, the need for poison gas in the next war, upon which Lord Moulton has been discoursing to the Society of Dyers and Colourists at Bradford yesterday, will lead to the exclusion of German dyes in the near future, since the promised key industries bill cannot be delayed much longer.

The Fight the Famine Conference which was held in London this week had a very bad Press, the „Times“ disregarded it altogether, and the Coal Strike crowding it into back spaces in most of the other journals. Such things as the starvation of Europe are not at present „news“, we being frankly bored by it. Als Holland was well represented, I forbear giving a long description. I should only like to give my own personal impression. This was the complete hopelessness of the whole position. The constant refrain that if only the League would do this or that reminded me strongly of what a forceful German writer said of certain compromises over the Central European Customs Union, that they represented the „Verlegenheitskind des Ja und Aber.“ Everyone has the best intentions, but if only, and so on, ad nauseam. The true position was put by Sir William Beveridge, who said that we had to trust foreign affairs to our Governments; like most truths, exceedingly cold comfort.

The Russian delegation is still here, and now that the Curzon note has been accepted, and the prisoners in Russia look like being released, something may come out of these interminable delays. The objections to the Trade Agreement continue to be pressed, and the whole thing may still collapse on this ground. In any case, the coal strike has put the whole affair in the background, and the impression of weakness which one gets on reading the Peace Terms which the Russians have accepted at the hands of the Poles will certainly not escape those who are anxious to wreck any chances of coming to an understanding.

The work of the Brussels Conference has been received with general approval, though it is recognized that what is wanted is some effort on the part of Governments to live up to the spirit of the resolutions. The „Manchester Guardian Commercial“, it is true, regards with a „certain impatience“ the „rehash of the old mess of pottage which was already sufficiently stale when the Supreme Council put it in the menu.“ It is not quite so true as some people think that the truth about inflation is so well known that it will not bear some repetition, and this propaganda value of the Conference is all that most

economists ever expected it to achieve. The scheme of Mr. Ter Meulen has received detailed comment in the Manchester Guardian and in the Times, though the reception has on the whole been critical.

The „Economist” publishes this week the usual quarterly return of profits: though the tables refer only to the profits revealed during the quarter, and not to the profits made during the period, they are interesting as revealing tendencies.

Profits revealed during the 3rd Quarter, 1919 mill. £19.045
do do 1920 „ „ 27.032

The highest rate of increase was Rubber, 256.5 percent, other high increases being Oil, 64 percent, Textiles, 59 percent, and Trust Companies, 45.6 percent.

The ratio of profits to capital was as follows:

1920	Total Ordinary and Preferred Capital	Net Profits	Reserve
First Quarter	mill. £323.1	£ 43,9 13.6 %	£ 15.6 4 8 %
Second „	„ 213.3	„ 35,8 16.8 %	„ 12.7 6 0 %
Third „	„ 183.0	„ 27,0 16.6 %	„ 8.4 5 2 %
Totals	£ 699.4	£ 106,7 15.2 %	£ 36.7 5 3 %

The distribution of net profits in the three quarters has been as follows:

	Net Profit	Ord. Shares N. P.	% of Prof.	Res. Shares N. P.	% of Res.
1st Quarter	£ 43.9	£ 21,8	49.5 %	£ 6,5	14.9 %
2nd „	„ 35.8	„ 19,5	54.3 %	„ 3,6	10.1 %
3rd „	„ 27.0	„ 16,3	60.0 %	„ 2,4	8.7 %

The floating debt position this week is as under:

	Oct. 9/20	Increase or decrease on Week
Advances from Bank of England	£ 60.000.000	£ 60.000.000 increase
Advances from Government Depts. „	151.364.000	8.250.000 increase
Treasury Bills Outstanding	1.078.639.000	60.155.000 decrease
Total Debt.....	£ 1.290.003.000	8.095.000 increase

The Bank Return shows the following variations:

Public Deposits	£ 3.048.938	decrease.
Other Deposits	„ 10.791.734	decrease.
Government Securities	„ 81.364	decrease.
Other Securities	„ 14.343.146	decrease.
Reserve	„ 639.595	increase.
Circulation	„ 680.635	increase.

Proportion 10½ percent, being an increase of 1¼ percent.

The Currency Note Return shows a relatively small increase this week, the amount outstanding having gone up by £ 358.997. The reserve items, both of gold and notes, remain unchanged, the ratio falling from 13.38 percent to 13.37 percent.

The financial position will of course not benefit as a result of the strike, and it is as well to look forward to a sharp rise in the floating debt and the paper currency, if the strike lasts, for the inevitable effect will be a heavy increase in the volume of emergency payments, which the Government will have to meet, in the shape of unemployment donation. The closing of iron works is already announced, and the railway service will probably also suffer in the immediate future.

INDEX-CIJFERS.

Een verdere daling van het index-cijfer valt ook over de maand September waar te nemen, zij bedraagt 98 punten. Het totaalcijfer bedraagt aan het einde van October 7645, tegen 7743 een maand geleden en 6795 einde October 1919. De daling gedurende de afgelopen maand echter, zooals uit onderstaande — aan „the Economist” — ontleende tabel valt te zien, was niet algemeen en niet het gevolg van een uniforme vermindering der prijzen, maar een verdere voortgang in de richting van een meer normaal

niveau van de prijzen der weefstoffen, in tegenstelling met de fantastische hoogte, welke deze bereikt hadden.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) ..	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Januari 1914	563	355	642	491	572	2623	119,2
1 April „	560	350½	626½	493	567	2597	118,0
1 Juli „	565½	345	616	471½	551	2549	115,9
1 October „	646	405	611½	472½	645	2780	126,4
Einde Dec. 1914	714	414½	509	476	686½	2800	127,3
„ „ 1915	897	446	731	711½	848½	3634	165,1
„ „ 1916	1294	553	1124½	824½	1112	4908	223,0
„ „ 1917	1286½	686	1684½	839½	1348½	5845	263,2
„ „ 1918	1303	782½	1805½	816	1337	6094	277,0
„ Jan. 1919	1287	782½	1618½	828	1335	5861	265,9
„ Febr. „	1288½	782½	1596½	818	1310½	5796	263,8
„ Mrt. „	1285	782½	1502	844½	1294	5708	259,4
„ April „	1306½	752	1512½	912½	1290½	5774	262,4
„ Mei „	1310½	776½	1643	931	1327	5988	272,2
„ Juni „	1338	800	1741½	937	1371½	6188	281,3
„ Juli „	1339½	805½	1854½	1033½	1417	6450	293,2
„ Aug. „	1380	822½	1877½	1040	1383	6503	295,6
„ Sept. „	1399	817½	1979½	1047	1344	6587	299,4
„ Oct. „	1412	838	2123	1064	1358	6795	308,9
„ Nov. „	1427½	866	2202½	1093	1396	6985	317,5
„ Dec. „	1441½	881½	2442½	1145	1453½	7384	334,7
„ Jan. 1920	1461	857½	2702½	1211½	1535½	7768	353,1
„ Febr. „	1454	886½	2951½	1253½	1614½	8160	370,9
„ Mrt. „	1508	914	2974½	1246	1709½	8352	379,6
„ April „	1498½	908	2938½	1232½	1654½	8232	374,2
„ Mei „	1484	981½	2819	1295½	1619	8199	372,7
„ Juni „	1511	929½	2562	1289	1555½	7847	356,7
„ Juli „	1499	934	2594	1308	1541	7876	358,0
„ Aug. „	1438	927	2521	1302½	1554½	7743	352,0
„ Sept. „	1504	928	2362½	1311	1539½	7645	347,5

Vermeldenswaard is onderstaande tabel, die de stand der vijf groepen op verschillende data na den wapenstilstand weergeeft. Het index-cijfer voor einde November 1918 is gelijk 100 gesteld.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Einde Nov. 1918 ..	100	100	100	100	100	100
„ Sept. 1919 ..	108	104	107	116	97	106
„ Dec. 1919 ..	112	113	132	126	104	118
„ Mrt. 1920 ..	117	116	161	138	123	134
„ Aug. 1920 ..	111	118	136	144	112	124
„ Sept. 1920 ..	117	119	128	145	110	123

Terwijl dus voedingsmiddelen min of meer constant zijn gebleven gedurende de laatste zes maanden, zijn mineralen geregeld in de hoogte gegaan en weefstoffen zijn aanzienlijk gedaald.

Zooals uit de gebruikelijke staat valt te zien, is de stijging van de eerste groep der voedingsmiddelen te verklaren door de afzetting van een verder gedeelte van de subsidie op bloem, de noteering van G. R. is gestegen van 63 s. 6 d. tot 86 s. per quarter. Gerst was iets hooger, maar anders waren granen practisch onveranderd. De noteering van aardappelen steeg iets, ook vleeschprijzen algemeen iets hooger. Bij de overige „voedings- en genotmiddelen” waren thee en koffie iets lager, maar dit werd goedgemaakt door een verdere stijging van boterprijzen. Bij de „weefstoffen” waren katoen, voornamelijk Egyptische, en wol aanzienlijk gedaald. Bij een weinig van beteekenis zijnde vraag daalden de prijzen op de laatste Londensche wolveilingen verder. Jute is zeer buitengewoon, met eerder een scherpe rijzing en hennep is maar weinig in de hoogte gegaan. Bij de „delfstoffen” zijn ruw ijzer en stalen rails hooger, daarentegen vertoont lood een betrekkelijk groote daling. Bij de groep „diversen” zijn petroleum, olie en oliezaden hooger, de daling is echter gevolg van vermindering van

leder-, rubber- en soda-prijzen, de laatste is 20 pCt. gedaald.

Datum	Algem. index-cijf. van „the Economist”	Gem. ponden koers over de afg. mnd.	Herleid algemeen index-cijfer.
1 Januari 1914.....	119,2	12,11 ³ / ₄	119,6
1 Januari 1915.....	127,3	11,78	124,1
1 Januari 1916.....	151,6	11,02	138,3
1 Januari 1917.....	223,0	11,68	215,6
1 Januari 1918.....	263,2	11,06	240,9
1 April „.....	266,6	10,395	229,4
1 Juli „.....	277,5	9,37	214,4
1 October „.....	283,5	9,86	228,1
1 Januari 1919.....	277,0	11,19	256,6
Einde Januari 1919.....	265,9	11,33	249,4
„ April „.....	262,4	11,535	250,1
„ Juli „.....	293,2	11,70	284,0
„ October „.....	308,1	11,06	282,1
„ Januari 1920.....	353,1	9,83	286,7
„ Februari „.....	370,9	8,985	275,9
„ Maart „.....	379,6	10,125	318,2
„ April „.....	374,2	10,65	329,9
„ Mei „.....	372,7	10,655	328,7
„ Juni „.....	356,7	10,905	322
„ Juli „.....	358,0	11,107	329,2
„ Augustus „.....	352,0	11,01	320,8
„ September „.....	347,5	11,21	322,5

ONTVANGEN:

Mededeelingen No. 9, De Loonstaat, uitgave van het Normalisatie Bureau voor Arbeidszaken in de Metaalnijverheid, Amsterdam 1920.

Merchant Marine Act, (U.S.A.) with list (inofficial) of treaties affected by this act, uitgave van het Internationaal Intermediair Instituut, 's-Gravenhage 1920.

Productie en Maatschappelijk leven, sociaal-economische beschouwingen door Ir. Bouwe Bølger, Gorinchem 1920.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN SEPTEMBER 1920.

Provinc. en Gemeentelijke leeningen f	18.428.000,—
zijnde:	
Gelderland f 1.000.000,— 6 % obl. a 98 ¹ / ₂ %.	
Friesland f 2.000.000,— 6 % obl. a 98 ¹ / ₂ %.	
Haarlem f 8.000.000,— 7 % obl. a 100 %.	
Gemeente Gröningen f 6.395.000,— 6 ¹ / ₂ % obl. a 100 %.	
Bergen op Zoom f 800.000,— 6 % obl. a 98 %.	
Brunssum f 300.000,— 6 % obl. a 98 %.	
Bank- en Crediet-instellingen.....	46.324.000,—
zijnde:	
N.V. Van Ranzow's Bank f 300.000,— aand. a 108 %.	
N.V. Disconto- en Effectenbank f 500.000,— aand. a 100 %.	
Nederl.-Indische Escompto Maatsch. f 10.000.000,— aand. a 125 %.	
De Nederl.-Indische Handelsbank f 15.000.000,— aand. a 220 %.	
Hypotheekbanken (werkzaam in Nederland).....	1.995.000,—
zijnde:	
Overijselsche Hyp. bank f 1.000.000,— 6 % pandbr. a 99 ¹ / ₂ %.	
N.V. Hypotheek- en Grantbank f 1.000.000,— 7 ¹ / ₂ % pandbr. a 100 %.	
Hypotheekbanken (Scheepsverband-Maatschappijen).....	1.000.000,—
zijnde:	
N.V. Internat. Scheepshypotheek-bank f 1.000.000,— 7 % notes a 100 %.	
Transporteeren.. f	67.747.000,—

Transport.. f 67.747.000,—
Industriele Ondernemingen..... „ 6.935.900,—
zijnde:

N.V. Machinefabriek „Jaffa” v/h. Louis Smulders & Co. f 600.000,— aand. a 125 %.	
Maatschappij tot vervaardiging van Snijmachines volgens „van Berkel's Patent” en van andere Werktuigen f 2.500.000,— aand. a 105 %.	
N.V. Koninkl. Stoomschoenenfabriek A. H. van Schijndel f 250.000,— aand. a 150 %.	
N.V. Algem. Nederlandsch-Indische Electriciteit-Maatsch. f 500.000,— aand. a 120 %, f 492.000,— 6 % obl. a 95 %.	
N.V. Machinefabriek „Breda” (voorb. Backer & Rueb) f 670.000,— aand. a 105 %.	
N.V. Nederl.-Indische Gas-Maatsch. f 810.000 aand. a 150 %.	
N.V. G. van Voorveld & Co. f 200.000,— aand. a 100 %.	

Cultuurondernemingen, Handelsverenigingen en Handelsvenn..... „ 7.262.500,—
zijnde:

N.V. Cultuur-Maatschappij „Sedep” f 800.000,— aand. a 100 %.	
N.V. Nederlandsch-Indische Rubber- en Koffie-Cultuur Maatschappij f 500.000,— aand. a 175 %.	
N.V. Handelsvereniging „Holland” f 250.000,— aand. a 115 %.	
Internationale Crediet- en Handelsveren. „Rotterdam” f 2.500.000,— aand. a 170 %.	
N.V. Handelsvenn. v/h. Maintz & Co. f 750.000,— aand. a 140 %.	

Rubber-Maatschappijen..... „ 1.382.500,—
zijnde:

Sumatra Rubber-Cultuur Maatsch. „Serbadjadi” f 300.000,— aand. a 315 %.	
N.V. Hessa Rubber-Maatschappij (zijnde de voortzetting der Hessa Tabak-Maatschappij f 350.000,— aand. a 125 %.	

Scheepvaart-Maatschappijen..... „ 20.000.000,—
zijnde:

Nederlandsche Maatsch. voor Scheepvaart, Handel en Nijverheid (Furness-Stokvis) f 20.000.000,— 7 % obl. a 100 %.	
--	--

Tramwegmaatschappijen..... „ 1.080.000,—
zijnde:

N.V. Malang Stoomtram Maatschappij f 900.000,— aand. a 120 %.	
---	--

Diversen..... „ 420.000,—
zijnde:

St. Antoniuskerk f 300.000,— 6 % obl. a 100 %.	
N.V. Houthandel v/h. P. Donker & Zoon f 100.000,— aand. a 120 %.	

Totaal.... f 104.827.900,—

Totaal der emissies in Januari .. f	39.609.495,—
Februari .. „	26.597.500,—
Maart .. „	7.391.075,—
April .. „	49.459.100,—
Mei .. „	60.699.750,—
Juni .. „	172.508.435,—
Juli .. „	83.121.650,—
Augustus .. „	11.994.800,—
September.. „	104.827.900,—

Algemeen Totaal..... f 556.209.705,—

*Bovendien:

f 39.180.000,— 3/m. Schatkistpromessen a f	990,94
„ 55.730.000,— 6/m. „ „	978,40
„ 16.448.000,— 5 % Schatkistbiljetten „ „	1000,—

ONTVANGSTEN VAN SPOOR- EN TRAMWEGMAATSCHAPPIJEN JULI 1920.

(Ontleend aan „de Ingenieur“).

Namen der Maatschappijen.	Personenvervoer.	Goederenvervoer.	Totale ontvangsten.	
			Juli 1920.	Juli 1919.
Maatsch. tot Expl. van S.S., N.C.-S., Noord-Brab. Duitsche Spoorwegmaatschappij en Holl. IJzeren Spoorwegmaatschappij	f 8.902.259,—	f 9.193.042,—	f 18.841.576,—	f 14.816.631,— ¹⁾
Tramwegmaatschappij „De Meijerij“	—	—	29.997,17 ^{1/2}	34.105,14
Zuid-Nederlandsche Stoomtramwegmaatschappij	16.150,24	19.854,96	37.975,62 ^{1/2}	37.864,59
Zuider Stoomtramwegmaatschappij	11.181,59	8.050,10	19.710,80 ^{1/2}	18.306,46
Nederlandsche Tramwegmaatschappij	73.829,63	69.143,49	147.131,04	142.726,45 ^{1/2}
Rotterdamsche Tramwegmaatschappij	113.888,16	82.497,54	196.385,70	198.768,33
Westlandsche Stoomtramwegmaatschappij	35.808,58 ^{1/2}	18.661,03	55.679,14	48.569,63 ^{1/2}
Rotterdamsche Electriche Tramwegmij.	537.208,31	—	537.208,31	391.091,06
Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij lijn Samarang—Vorstenlanden—Willem I..	—	—	1.012.000,—	644.842,—
Oost-Java Stoomtramwegmaatschappij lijn Modjokerto—Ngoro	—	—	36.200,—	28.470,—
lijn Soerabaja—Krian	—	—	84.400,—	67.200,—
Samarang—Cheribon Stoomtramwegmaatsch..	—	—	588.600,—	456.000,—
Samar.—Joana Stoomtramwegmaatschappij ...	—	—	437.000,—	321.200,—
Serajoedal Stoomtramwegmaatschappij lijn Maos—Bandjarnegara	—	—	115.800,—	104.200,—
lijn Bandjarnegara—Wonosobo	—	—	12.500,—	10.700,—
Deli-Spoorwegmaatschappij	—	—	623.000,—	550.590,—
Madoera Stoomtrammaatschappij	—	—	143.000,—	109.000,—
Modjokerto Stoomtramwegmaatschappij	16.179,—	36.414,—	52.593,—	44.639,—

Nagekomen over Januari.

Eerste Ned. Electriche Tramwegmaatschappij | f 19.486,17 | — | f 19.486,17 | f 17.384,88

Idem over Februari.

Eerste Ned. Electriche Tramwegmaatschappij | f 18.398,25^{1/2} | — | f 18.398,25^{1/2} | f 16.344,72

Idem over Mei.

Zuid-Nederl. Stoomtramwegmaatschappij | f 13.211,97 | f 12.615,34 | f 27.477,71 | f 34.420,62^{1/2}

Idem over Juni.

Zuid-Nederl. Stoomtramwegmaatschappij | f 11.830,03 | f 13.716,36^{1/2} | f 27.493,30^{1/2} | f 32.309,87

De ontvangsten der groote maatschappijen, die in „de Ingenieur“ ontbreken, zijn aan het „Maandschrift Centr. Bureau Statistiek“ ontleend.

1) Definitieve opgave.

RESUME UIT HET MONTHLY BULLETIN OF STATISTICS (SUPREME ECONOMIC COUNCIL)

		Maandel. gemidd.		1920							
		1913	1919	Dec.	Jan.	Febr.	Mrt.	April	Mei	Juni	Juli
Productie van steenkool (1000 tons)	Engeland	24,336	19,731	21,766 ¹	19,567 ²	19,790 ³	23,927 ¹	18,042	17,795 ²	24,225 ¹	18,409 ³
	Ver. Staten	43,100	41,157	40,405 ¹	50,867	42,162	49,031	40,283	43,102	46,649	48,376
	Frankrijk	3,404	1,869 ²	2,066 ³	2,927 ¹	2,715 ²	2,380 ³	2,553 ¹	2,766 ²	3,090	—
	Duitschland	14,383	9,049	10,458	10,400	10,157	10,146	10,035	10,224	11,008	11,509
Productie van ruw ijzer (1000 tons)	Engeland	869	627	642	676	656	710	682	751	738	762
	Ver. Staten	2,622	2,590	2,676	3,064	3,028	3,431	2,785	3,038	3,093	3,110
	Frankrijk	434	110	—	195	205	198	179	224	—	—
	Duitschland	1,074	524	528 ³	—	—	—	—	—	—	—
Schepen op stapel eind der maand (1000 tons)	Engeland	1,957	2,994	2,994	Kwartaals-opgave	3,394	2,573	Kwartaals-opgave	3,578	2,106	Kwartaals-opgave
	Ver. Staten	148	2,967	2,967							
	Frankrijk	229	217	217							
	Italië	—	315	315 ⁷							
Imports (netto) 1000 £	Engeland	54,931	122,299	143,575	158,034	147,910	149,816	146,747	146,074	150,367	145,494
	Ver. Staten	30,501	64,809	76,579	95,903	94,565	105,685	100,809	85,827	112,268	108,958
	Frankrijk	28,071	99,262 ⁶	177,662	80,087	105,677	124,914	115,504	95,468	103,547	—
	Italië	12,152	55,056	68,372	37,439	42,637	53,512	—	—	—	—
Exports (bin-nenlandsche producten) 1000 £	Engeland	43,771	66,531	90,858	105,880	85,964	103,699	106,252	119,319	116,352	137,452
	Ver. Staten	42,505	134,562	139,226	147,620	131,595	167,275	140,097	151,423	128,561	133,333
	Frankrijk	22,934	29,044 ⁶	99,585	28,896	52,953	53,506	55,076	48,401	72,375	—
	Italië	8,372	17,295	30,859	20,907	20,907	23,770	—	—	—	—
Scheepsbew.: Binnenkom. schepen (1000 tons)	Engeland (geladen)	4,089	2,463	3,006	2,588	2,420	2,950	2,749	3,047	3,109	3,313
	Ver. Staten (gel. en ballast) ..	4,440	3,892	3,674	3,016	3,342	3,940	3,970	5,050	6,325	—
	Frankrijk (geladen)	2,876	1,903	2,372	2,230	2,059	2,306	2,068	2,139	2,170	—
Index-cijfers: Groothand-prijzen	Engeland (Economist)	100	235.2	273.5	288.5	303.1	310.2	305.7	304.5	291.4	292.5
	Ver. Staten (Bradstreet's)	100	202.7	219.0	227.2	226.4	225.5	225.7	216.4	210.7	205.0
	Frankrijk	100	358.3	424.9	489.3	524.6	557.4	590.6	553.0	495.3	—
Wisselkoers- en (wekel. gemiddelde)	New York op Londen	100	91.18	78.19	75.71	69.28	76.79	80.63	78.96	81.03	79.26
	New York op Parijs	100	75.03	47.83	44.70	36.61	38.01	32.91	35.77	41.02	42.13
	Parijs op Londen ..	100	125.53	153.76	170.39	190.66	201.50	247.73	225.30	198.79	190.89

1) Vijf weken. 2) Vier weken. 3) Inclusief de productie van Lotharingen. 4) Voorloopige opgave.

5) Inclusief de productie van Lotharingen en het Saargebied. 6) Inclusief Elzas-Lotharingen. 7) Inclusief Triëst.

8) Gemiddelde voor de twee maanden November/December. 9) Gemiddelde voor de twee maanden Januari/Februari.

HANDELSBEWEGING OVER DE MAAND AUGUSTUS 1920

(volgens de groepen der naamlijst van goederen, opgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.)

Groepen	Invoer		Uitvoer		Saldo Invoer		Saldo Uitvoer	
	Gewicht	Waarde	Gewicht I	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde
	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden
I Dieren en dierlijke producten	8.272.942	8.441.385	31.575.634	28.374.723	—	—	23.302.692	19.933.338
II Plantaard. voortbrengselen	118.162.382	40.746.771	78.412.733	24.149.046	39.749.649	16.597.725	—	—
III Mineralen, metalen en niet in andere groepen opgenomen fabrik. daarv.	596.881.359	67.591.996	80.142.719	10.944.143	516.738.640	56.647.853	—	—
IV Meel en meelfabrikaten	9.913.560	3.727.752	11.748.296	2.905.149	—	822.603	1.834.736	—
V Chemische producten, geneesmiddelen, verfvaren en kleurstoffen	15.723.305	7.203.354	4.331.514	4.477.502	11.391.791	2.725.852	—	—
VI Olie, hars, was, pek, teer en distillatieproducten vanteer; fabrikaten van deze stoffen, n. a. g. ...	44.961.928	12.995.716	9.540.221	8.225.906	35.421.707	4.769.810	—	—
VII Hout en fabrikaten van hout en dergelijke stoffen; meubelen, v.a.s.	159.608.418	26.100.056	4.443.560	1.042.049	155.164.858	25.058.007	—	—
VIII Huiden, vellen, leder en lederwerk	1.583.565	5.656.264	1.067.410	2.568.526	516.155	3.087.738	—	—
IX Garens, touw en touwwerk, weefsels en stoffen, kleedren en modewaren	5.381.807	34.338.528	3.494.153	20.046.261	1.887.654	14.292.267	—	—
X Aardewerk, porselein, pottenbakkerswerk, gebakken steen en andere kunststeen	51.179.439	2.499.602	8.162.760	1.219.112	43.016.679	1.280.490	—	—
XI Glas	2.646.268	1.540.119	5.152.419	2.039.360	—	—	2.506.151	499.241
XII Papier	5.935.521	5.324.664	13.619.774	5.334.485	—	—	7.684.253	9.821
XIII Voedings- en genotmiddelen, niet genoemd in de groepen I, II, IV en VI	24.163.498	20.363.670	11.916.217	9.019.602	12.247.281	11.344.068	—	—
XIV Rijtuigen, voertuigen, vaartuigen en vliegtuigen	6.880.785	8.637.318	1.198.947	1.253.054	5.681.838	384.264	—	—
XV Andere goederen dan gebracht onder de groepen I tot en met XIV	19.655.776	27.906.119	10.588.487	10.234.114	9.067.289	17.375.005	—	—
Totaal	1.070.950.553	272.776.314	275.394.844	131.833.032	795.555.709	140.943.282	—	—
Waarvan Gouden Zilver, al of niet gemunt (opgenomen in groep III)	3.179	4.820.192	11.980	1.814.149	—	—	4.817.018	1.802.069

OVERZICHT van de waarde van den In- en Uitvoer voor elke maand van het loopende jaar en de drie daaraan voorafgaande jaren, met uitzondering van Munt en Muntmateriaal, in guldens.

Maanden	Invoer				Uitvoer			
	1917	1918	1919	1920	1917	1918	1919	1920
Januari	115.159.177	68.009.520	75.073.388	256.207.615	74.619.462	51.437.578	41.321.453	135.932.785
Februari	71.927.189	45.903.517	106.229.028	233.591.043	61.728.903	54.372.261	44.543.205	113.309.645
Maart	75.943.200	48.897.456	148.758.852	187.916.138	68.751.001	47.372.422	52.660.723	68.210.466
April	60.390.470	35.302.563	189.565.086	203.592.812	71.320.538	30.702.241	50.827.142	99.448.337
Mei	86.189.135	35.055.767	257.009.336	298.514.162	61.926.103	35.843.354	96.168.708	170.393.137
Juni	133.786.855	30.330.163	258.183.821	345.402.373	84.585.917	23.040.469	126.270.353	179.478.445
Juli	96.712.651	47.764.858	274.264.390	314.861.366	98.699.121	35.046.826	138.623.129	177.114.162
Augustus	67.716.675	40.567.746	313.403.619	267.956.122	76.058.261	25.501.391	163.771.619	130.018.883
September	80.496.497	67.610.188	298.107.886	—	67.335.222	27.641.796	162.131.110	—
October	63.996.898	67.702.922	319.833.079	—	46.730.074	12.704.155	214.577.467	—
November	64.322.295	57.929.799	296.351.809	—	63.531.083	15.278.909	171.171.804	—
December	48.090.197	63.282.114	288.958.920	—	43.959.519	22.268.327	154.241.692	—
Totaal	964.731.239	608.356.618	2.825.739.214	2.108.041.631	819.245.204	381.209.729	1.411.308.405	1.073.905.860

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	Disc. Wissels. 4½	1 Juli '15	Zweeds. R.ksbk 7½	16 Spt. '20
	Bel.Binn.Eff. 5½	19 Oct. '20	Bk.v. Noorw. 6-6½	18 Dec. '19
	Vrsch.in R.C. 6½	19 Oct. '20	Zwits. Nat. Bk. 5	21 Aug. '19
Bk. van Engeland	7	16 Apr. '20	Belg. Nat. Bk. 5½	28 Apr. '20
Duitsche Rijksbk.	5	23 Dec. '14	Bank v. Spanje 5	12 Nov. '19
Bk. van Frankrijk	6	8 Apr. '20	Bank v. Italië 6	20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk.	5	12 Apr. '15	F. Res. Bk. N.Y. 6-7¼	4 Juni '20
Nat. Bk. v. Denem.	7	19 Apr. '20	Javasche Bank 3½	1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disconto	N. York Call-money
	Part. disconto	Prolongatie				
18 Oct. '20	4½	4	6½	4-½	—	8-7 1)
11-16 ,, '20	4 7/8-3/8	3 1/2-4	6 5/8-3/4	4-½	—	8-10
4-9 ,, '20	4-1/8	3 1/2-4	6 3/4	4-½	—	8-8
27 S.-2 O. '20	4-1/8	3 3/4-4 1/4	6 3/4	4-½	—	6-9
13-18 O. '19	4-1/8	4-5	4 5/8	4-½	—	6-14
14-19 O. '18	3 1/4-1/2	3 3/4-4	3 17/32	4-½	—	5 3/4-16
20-24 Juli '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Noteering van 15 Oct. 1920.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Dooreen genomen was de wisselmarkt deze week flauw gestemd. Londen daalde van 11.32½ tot 11.20½ en was heden, daar de mijnwerkersstaking vast stond, opnieuw aanzienlijk lager, slot ca. 11.13½. Parijs en België waren eveneens flauwer en daalden circa 45 cents. Marken als genoemd in de laatste weken dagelijks afbrokkelend. Heden circa 4.57½. Weenen eveneens aangeboden. De daling was minder groot dan de vorige week. De stemming was echter flauw. Skandinavië was eveneens flauw. Vooral Christiania was weder sterk aangeboden, maar ook Stockholm moest aanzienlijk terugloopen. Daarentegen bleef Kopenhagen nogal prijshoudend. Ook Zwitserland zette de dalende beweging der laatste weken langzaam voort; heden circa 51.32½. Alleen dollars en pesos prijshoudend; cable New York schommelend tusschen 3.22¼ en 3.23¾ en Buenos Aires tusschen 1.16½ en 1.18¾. Indië weder iets lager, 99¾ a 100½.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	Brussel **)	New York **)
11 Oct. 1920..	11.31½	21.30	4.87½	1.15	22.47½	3.23 1/2
12 ,, 1920..	11.29	21.25	4.85	1.15	22.30	3.24
13 ,, 1920..	11.28	21.22½	4.80	1.15½	22.35	3.23
14 ,, 1920..	11.28	21.22½	4.75	1.17½	22.32½	3.22 1/4
15 ,, 1920..	11.25½	21.15	4.62½	1.15	22.17½	3.23 1/2
16 ,, 1920..	11.20	21.05	4.60	1.12½	—	—
Laagste d.w. 1)	11.19	20.95	4.52½	1.07½	22.07½	3.22
Hoogste ,, ,, 1)	11.32½	21.55	5.02½	1.25	22.65	3.24
9 Oct. 1920..	11.32	21.50	5.05	1.15	22.65 2)	3.22 1/2
2 ,, 1920..	11.20½	21.60	5.25	1.35	22.60 3)	3.21 1/2
Muntpariteit..	12.10 3/8	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave. 2) Noteering van 8 Oct. 1920.
3) Idem van 1 October 1920.

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen *)	Chris-tiania *)	Zwitser-land *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
11 Oct. 1920	65.—	45.25	44.80	51.60	47.25	99 3/4-100 1/2
12 ,, 1920	63.75	45.42½	44.75	51.60	46.90	99 3/4-100 1/2
13 ,, 1920	63.60	45.05	44.60	51.70	46.75	99 3/4-100 1/2
14 ,, 1920	63.55	44.90	44.—	51.57½	46.70	99 3/4-100 1/2
15 ,, 1920	63.55	44.80	44.—	51.50	46.75	99 3/4-100 1/2
16 ,, 1920	63.55	44.80	44.20	51.30	46.55	99 3/4-100 1/2
L'ste d. w. 1)	63.35	43.80	43.80	51.25	46.40	99 3/4
H'ste ,, ,, 1)	64.10	45.40	44.80	51.70	47.50	100 1/2
9 Oct. 1920	64.10	45.20	44.90	51.65	47.25	102-1/2
2 ,, 1920	63.80	45.—	45.50	51.55	47.25	102 1/4-3/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. per \$)	Zicht Berlijn (in ct. p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
16 Oct. .. 1920	3.46.75	6.47	nom.	***
Laagste d. week	3.46.75	6.47	nom.	***
Hoogste ,, ,,	3.50.25	6.60	nom.	***
9 Oct. .. 1920	3.50.62	6.84	nom.	***
2 ,, .. 1920	3.49.50	6.70	nom.	***
Muntpariteit..	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	2 Oct. 1920	9 Oct. 1920	11-16 Oct. 1920 Laagste	16 Oct. 1920 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16
*B. Aires 1) ..	d. p. \$	56 3/4	57	56 1/2	57 3/8
Calcutta	£ p. rup.	1/9 3/16	1/7 1/2	1/7	1/8 1/4
Hongkong ..	id. p. \$	4/3 1/2	4/0 1/2	3/10 1/2	4/1
Lissabon	d. per Mil.	10 3/8	10 1/2	9 3/4	10 3/4
Madrid	Peset. p. £	23.75	24.10	24.07	24.25
*Montevideo 1)	d. per \$	57 1/4	57 1/8	56 1/2	57 3/8
Montreal....	\$ per £	3.85	3.82	3.79 1/2	3.87
*R.d.Janeiro.	d. per Mil.	12 3/8	12 1/4	11 7/8	12 7/32
Rome	Lires p. £	83.75	86.50	86.00	89.00
Shanghai ..	£ p. tael	5/11 1/4	5/6 1/4	5/3	5/7 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2/3 27/32	2/3 27/32	2/3 11/16	2/4
*Valparaiso..	d. p. peso	11 1/16	10 7/8	10 3/16	10 27/32
Yokohama ..	£ per yen	2/10 7/8	2/11	2/10 3/4	2/11 1/8

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert.

NOTEERING VAN ZILVER.

	Noteering te Londen	te New York
16 Oct. 1920.....	53	81 1/4
9 ,, 1920.....	56 7/8 1)	85 3/4
2 ,, 1920.....	59 2)	91
25 Sept. 1920.....	59 1/2	93
18 Oct. 1919.....	63 3/4	117 3/8
19 Oct. 1918.....	49 1/2	101 1/8
20 Juli 1914.....	24 15/16	54 1/8

1) Noteering van 8 October. 2) Idem van 1 Oct.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 18 October 1920.

Activa.		
Binnenl. Wis- (H.-bk. f 60.119.314,71 sels, Prom., B.-bk. ,, 3.976.992,78 enz. in disc. Ag.sch. ,, 70.847.613,75 1/2	f	134.943.921,24 1/2
Papier o. h. Buitenl. in disconto	f	25.811.022,—
Idem eigen portef. ..	f	25.811.022,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. ,,		—
Beleeningen (H.-bk. f 116.743.810,09 1/2 incl. vrsch. B.-bk. ,, 28.155.955,18 in rek.-crt. Ag.sch. ,, 166.456.608,17 1/2 op onderp. f 311.356.373,45	f	311.356.373,45
Op Effecten	f	305.464.173,45
Op Goederen en Spec. ,,	f	5.892.200,—
Voorschotten a. h. Rijk	f	7.351.301,49
Munt en Muntmateriaal		—
Munt, Goud	f	56.419.910,—
Muntmat., Goud ..	f	679.921.066,39
	f	636.340.976,39
Munt, Zilver, enz. ..	f	18.676.025,82 1/2
Muntmat., Zilver ..		—
Effecten	f	655.017.002,21 1/2
Bel.v.h. Res.fonds. ..	f	4.393.682,12 1/2
id. van 1/5 v. h. kapit. ,,	f	3.843.227,37 1/2
Geb. en Meub. der Bank	f	8.236.909,50
Diverse rekeningen	f	3.594.000,—
	f	50.240.102,54
	f	1.196.550.632,44
Passiva.		
Kapitaal	f	20.000.000,—
Reservefonds'	f	5.000.000,—
Bankbiljetten in omloop	f	1.058.527.110,—
Bankassignatiën in omloop	f	2.681.173,59
Rek.-Cour. } Het Rijk f —		
saldo's: } Anderen ,,	f	97.502.031,63 1/2
Diverse rekeningen	f	97.502.031,63 1/2
	f	12.840.317,21 1/2
	f	1.196.550.632,44

NED. BANK 18 October 1920 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo..... f 422.479.373,79
 Op de basis van 1/2 metaaldekking.... 190.737.310,74 1/2
 Minder drageraan bankbiljetten in omloop
 dan waartoe de Bank gerechtigd is .., 2.112.396.865,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Disconto's	1.520.979,81 1/2	
Buitenlandsche wissels.....		190.659,—
Beleeningen		10.293.327,03 1/2
Goud		6.750,—
Zilver	406.877,67	
Bankbiljetten		3.280.355,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	13.518.500,13 1/2	

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeschtebare schulden
18 Oct. 1920	636.341	18.676	1.058.527	100.183
11 " 1920	636.348	18.269	1.061.807	86.324
4 " 1920	636.348	18.018	1.066.075	76.382
27 Sept. 1920	636.348	17.732	1.030.310	69.473
20 " 1920	636.348	17.382	1.028.027	72.124
18 Oct. 1919	632.170	4.758	1.013.204	78.893
19 Oct. 1918	706.635	8.085	990.089	80.717
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekking-percentage
18 Oct. 1920	139.944	31.000	311.356	422.479	57
11 " 1920	133.423	28.000	321.650	424.195	57
4 " 1920	135.972	—	322.344	425.079	57
27 Sept. 1920	101.917	—	313.942	433.327	59
20 " 1920	93.677	—	314.962	432.904	59
18 Oct. 1919	142.813	89.000	227.312	417.741	58
19 Oct. 1918	133.696	106.000	119.279	499.995	67
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	48.521 1)	75

1) Op de basis van 1/2 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	11 Oct. 1920	18 Oct. 1920
Aan schatkistpromessen, waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	f 363.470.000,—	f 367.870.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 28.000.000,—	„ 31.000.000,—
Aan zilverbons	„ 18.838.000,—	„ 18.838.000,—
	„ 53.000.786,75	„ 51.976.282,75

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeschtebare schulden
9 Oct. 1920.....	***	***	577.500	
2 " 1920.....	***	***	577.000	
25 Sept. 1920.....	***	***	569.000	
28 Aug. 1920.....	210.497	6.534	347.509	206.095
21 " 1920.....	210.038	6.439	345.291	211.702
14 " 1920.....	206.660	6.445	344.491	209.969
7 " 1920.....	206.696	6.259	338.922	207.206
11 Oct. 1919.....	164.647	2.873	294.684	108.163
12 Oct. 1918.....	97.556	13.908	184.682	81.927
25 Juli 1914.....	22.057	31.907	110.172	12.684

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Beschikbaar metaal-saldo	Dekking-percentage
9 Oct. 1920		339.000	***		116.750	***
2 " 1920		339.500	***		116.000	***
25 Spt. 1920		335.500	***		114.500	***
28 Aug. 1920	29.302	29.063	157.957	19.699	106.439	39
21 " 1920	28.221	27.872	168.531	19.297	105.216	39
14 " 1920	28.385	24.114	183.082	17.232	102.351	38
7 " 1920	27.888	24.098	185.312	14.721	103.869	39
11 Oct. 1919	12.591	12.781	185.074	34.618	87.220	41
12 Oct. 1918	8.308	25.380	75.779	18.583	58.948	42
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 1)	44

1) Sluitpost der activa. 1) Op de basis van 1/2 metaaldekking.

DE SURINAAMSCH-BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeschtebare schulden	Disconto's	Dio. rekeningen 1)
4 Sept. 1920 ..	1.081	2.229	971	1.775	921
28 Aug. 1920 ..	1.081	2.146	1.039	1.787	706
21 " 1920 ..	1.081	2.053	1.005	1.800	709
14 " 1920 g.	1.079	2.267	954	1.759	641
6 Sept. 1919 ..	953	1.511	1.115	1.506	438
7 Sept. 1918 ..	816	1.621	960	1.129	168
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
13 Oct. 1920	127.154	127.123	356.477	28.500	325.223
6 " 1920	123.195	127.804	356.176	28.500	325.655
29 Sept. 1920	123.115	127.491	353.795	28.500	322.425
22 " 1920	123.065	125.486	353.038	28.500	321.925
15 Oct. 1919	88.082	83.705	338.436	28.500	320.505
16 Oct. 1918	73.197	62.997	283.771	28.500	262.160
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-perc. 1)
13 Oct. '20	63.708	81.676	18.201	123.971	14.481	10,18
6 " '20	63.789	96.019	21.250	134.762	13.841	8,87
29 Sept. '20	21.888	109.313	16.139	111.027	14.073	11,10
22 " '20	35.518	88.723	16.708	105.448	16.029	13,12
15 Oct. '19	34.345	82.602	22.225	99.852	22.827	18,70
16 Oct. '18	60.265	96.617	34.258	133.665	28.650	17,10
22 Juli '14	11.005	33.633	18.735	42.185	29.297	52 1/2

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCH-BANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehenskassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daaraan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekking-perc. 1)
7 Oct. '20	1.098.794	1.091.657	19.949.326	62.078.494	34
30 Sept. '20	1.098.551	1.091.660	19.861.355	61.735.489	34
23 " '20	1.098.629	1.091.665	18.980.197	59.263.661	34
15 " '20	1.098.211	1.091.664	18.840.145	58.927.894	34
7 Oct. '19	1.115.449	1.095.983	9.035.083	29.862.330	84
7 Oct. '18	2.661.348	2.547.379	2.710.299	15.798.049	34
28 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
7 Oct. 1920	48.840.299	13.172.487	33.384.000	19.902.800
30 Sept. 1920	54.995.623	20.053.596	33.283.400	19.815.300
23 " 1920	46.933.499	14.217.367	32.045.500	18.933.600
15 " 1920	49.919.815	17.206.870	32.046.800	18.803.300
7 Oct. 1919	30.525.228	9.106.316	20.903.200	9.009.300
7 Oct. 1918	18.893.812	9.376.311	11.705.000	2.701.900
28 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCH-BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal en buitenl. goudwissels	Disc. en beleeningen	Bijz. schuld Oostenrijk en Hongarije	Bankbiljetten	Rek. Crt. sald
7 Feb. '20 1)	290.428	19.251.400	32.954.000	56.994.022	6.057.646
31 Jan. '20	291.083	19.162.543	32.954.000	56.772.802	6.220.536
31 Dec. '19	287.640	19.196.063	32.954.000	54.481.264	7.906.378
23 " '19	297.363	17.856.786	32.954.000	53.109.418	7.641.778
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

1) waarvan 222.662 goud, 10.818 buitenlandse goudwissels en 56.948 munt en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Bult.gew. voorsch. a/d. Staat
14 Oct. '20	5.482.430	1.948.367	263.192	947.279	26.600.000
7 „ '20	5.481.108	1.948.367	256.453	1.202.113	26.600.000
30 Sept. '20	5.479.550	1.948.367	256.306	1.079.786	26.600.000
23 „ '20	5.489.579	1.956.895	261.057	613.311	26.600.000
16 Oct. '19	5.574.831	1.978.278	289.870	796.812	25.150.000
17 Oct. '18	5.439.853	2.037.108	319.554	1.529.068	18.600.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge- stelde Wissels	Beleen- ning	Bankbil- jetten	Rek. Crt. Parti- culieren	Rek. Crt. Staat
	2.411.147	477.456	2.083.873	39.526.938	3.128.254	75.213
	2.330.453	481.088	2.077.849	39.567.316	3.156.484	45.601
	2.293.167	482.337	1.987.872	39.207.943	3.251.403	55.918
	1.964.641	483.219	1.982.900	38.689.733	3.825.114	59.385
	1.007.054	671.523	1.327.166	36.799.436	2.762.245	70.668
	841.082	1.055.134	833.347	30.630.953	2.856.535	59.497
	1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metal incl. buitel. saldit	Beleen. van buitel. voorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circu- latie	Rek. Crt. partic.
14 Oct. '20	358.441	84.653	480.000	674.932	5.782.133	1.195.948
7 „ '20	358.324	84.653	480.000	681.221	5.743.863	1.149.423
30 Sept. '20	358.188	84.653	480.000	713.459	5.736.056	1.149.006
23 „ '20	358.155	84.653	480.000	687.976	5.637.866	1.254.030
16 Oct. '19	343.212	91.490	480.000	350.199	4.683.030	2.082.531

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circu- latie %
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitel.		
17 Sept. '20	1.973.127	1.365.835	111.455	160.018	3.289.681
10 „ '20	1.976.226	1.285.013	111.455	155.021	3.295.175
3 „ '20	1.962.310	1.275.278	111.455	155.647	3.243.270
27 Aug. '20	1.971.825	1.300.959	111.455	156.002	3.203.637
19 Sept. '19	2.091.966	1.304.360	45.479	70.091	2.621.258
20 Sept. '18	2.023.558	1.190.072	5.829	52.481	2.295.031

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dek- kings- perc. 1)	Percent. Goud- circul. 2)
17 Sept. '20	2.830.808	2.675.695	97.366	43,8	48,1
10 „ '20	2.992.181	2.516.477	97.191	42,8	46,8
3 „ '20	3.058.428	2.490.035	97.133	42,5	46,6
27 Aug. '20	2.989.092	2.447.756	97.055	43,2	47,7
19 Sept. '19	1.999.698	2.639.174	85.208	52,5	62,5
20 Sept. '18	1.910.178	2.284.107	78.689	52,9	65,6

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's. 2) Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET
FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
10 Sept. '20	818	16.923.467	1.389.478	14.171.852	2.771.208
3 „ '20	819	16.927.978	1.394.957	14.081.871	2.767.782
27 Aug. '20	820	16.930.987	1.372.075	14.130.071	2.745.231
20 „ '20	818	16.882.540	1.362.501	14.125.024	2.723.828
12 Sept. '19	774	15.145.256	1.383.348	13.654.729	1.928.472
13 Sept. '18	734	12.960.674	1.163.163	11.315.598	1.446.947

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 18 October 1920.

Van het politieke wereldtooneel zijn de vorige week eenige gunstige berichten ingekomen. De vredesonderhandelingen te Riga tusschen Polen en de Bolsjewisten hebben tot het sluiten van een wapenstilstand geleid; daarbij hebben de Russische extremisten aan Generaal Wrangel vredesvoorstellen gedaan en ten slotte is een der voormalige Sovjet-generaals, Budjenny, in openlijken opstand tegen de Sovjetregering getreden en vindt hij steun bij de boerenbevolking, die zich om hem vereenigt ten einde de macht der Sovjets omver te werpen.

Moge hiermede de zón van het Bolsjewisme ter kimme beginnen te neigen, de geest van verzet in 's werelds arbeidersbevolking, dien haar gloed zoal niet gewekt dan toch sterk aangewakkerd heeft, is nog geenszins verflauwd. Het lijdt geen twijfel of het meerendeel der groote arbeidersgroepen is nog altijd ten zeerste geneigd het oor te leenen aan stemmen van revolutionair-communistischen kant en gaarne bereid het advies van die zijde te volgen, waar het geldt het vaststellen van haar politiek tegenover de groote werkgevers. Het advies van hen, die vroeger de arbeidersleiders bij uitnemendheid waren, wordt, zoo dezen zich niet geheel bij het communistisch-bolsjewistisch standpunt hebben aangesloten, kalmweg genegeerd en tegen diep-ingrijpende en in hunne gevolgen nauwelijks overzienbare, doch in ieder geval desastreus besluiten wordt niet opgezien, waar het geldt een loonsverhooging, die met een lotsverbetering nog geenszins identiek is, door te drijven. Van het moment af, dat door socialisten-leiders verklaard is, dat al mogen loonsverhoogingen hier en daar volkomen gerechtvaardigd en zelfs noodzakelijk zijn, toch hierin niet het universele middel tot bestrijding der duurte en lotsverbetering van den arbeider mag worden gezocht, worden zij door de arbeidersgroepen, die hen tot dusverre gedwee hebben gevolgd, losgelaten. Zoo is ook de uitslag van het mijnwerkers-referendum in Engeland, dat vorige week plaats vond, als een nederlaag voor den leider Smillie te beschouwen.

Met een overweldigende meerderheid heeft de Engelsche mijnarbeider zijn veto uitgesproken over het van de zijde der mijnneigenaren gedane voorstel en zoo zal dus heden de algemeene mijnwerkersstaking in Groot-Brittannië ingaan, althans, indien in den loop van den dag geen wending ten gunste is ingetreden ten aanzien van de, naast het voorstel der mijnneigenaren door de Regeering aan de hand gedane, propositie om de eischen der mijnwerkers aan een onpartijdige commissie ten onderzoek voor te leggen. Dit regeeringsvoorstel is nog altijd van kracht, doch het spreekt van zelf, dat hoe meer de tijd verstrijkt, hoe kleiner de kans op aanneming wordt. Daarbij mag uit het feit, dat het hoofdbestuur van den mijnwerkersbond, dat het referendum uitschreef, zich van het geven van advies ten eenemale heeft onthouden, wel worden geconcludeerd dat de stemming onder de mijnarbeiders door dit bestuur zoodanig wordt beoordeeld, dat welk bemiddelingsvoorstel dan ook weinig kans van slagen heeft.

De situatie is, zoowel voor Engeland zelf, als voor de landen, die van zijn kolenproductie in mindere of meerdere mate afhankelijk zijn, ernstig, al zal deze ernst zich uit den aard der zaak niet onmiddellijk doen voelen. Het spreekt van zelf, dat de groote industrieën en scheepvaart-bedrijven zelfs in normale tijden belangrijke kolenvoorraden moeten onderhouden en dat in tijden als deze ook met mogelijkheid van staking wordt rekening gehouden, behoort dan ook wel geen betoog. Zoo blijkt uit een uiting van een lid der directie van een onzer groote stoomvaart-ondernemingen, dat in den eersten tijd geen gevaar bestaat voor storing van den geregelde dienst bij onze groote lijnen; de kolenstations buiten Engeland zijn wel voorzien, en voor reizen naar het land zelf zou men in Holland voldoende kolen kunnen opdoen. Dat de getroffen maatregelen op haar plaats zijn, toont wel de mededeeling van het Britsche gezantschap, onmiddellijk na het uitbreken van de staking aan ons Departement van Buitenlandsche Zaken gedaan, nl., dat het tengevolge van de kolenstaking onmogelijk zijn zal om eenig schip van een lading kolen te voorzien, met uitzondering slechts van die schepen, die „essential services” verrichten. Zijn dit de eerste gevolgen van de „miners-strike”, andere zullen zeker niet uitblijven, tenminste, indien de staking eenigen tijd zal duren. Nu wordt in Engeland in ruime kringen het tegendeel verwacht en men voorspelt haar slechts een kort bestaan. Mocht deze verwachting niet beschaamd worden, dan is zeker wel het uitstel van circa vier weken, dat de regeering van de mijnwerkers wist te verkrijgen, de hoofdreden. In dien tijd nl. is het publiek omtrent de „ins and outs” der

staking ingelicht, heeft het gelegenheid gekregen zich een oordeel te vormen over de stappen, gedaan door de regering en het voorstel van de mijn eigenaren. Nu heeft dit voorstel over het algemeen de goedkeuring van het Britsche publiek wel kunnen wegdragen en het gevolg hiervan is, dat de staking niet populair is, primo bij het publiek, secundo ook bij een aantal mijnwerkers zelf, want, al is dan het voorstel der eigenaars gevallen, er was toch ook een zeer belangrijk aantal voorstemmers. Is het enthousiasme onder de mijnwerkers dan ook al niet algemeen, men verwacht eerder een verslapping daarvan, dan wel een opleving, vooral zoodra een aantal industrieën als gevolg van kolengebrek zal gaan stilliggen. En dit zal al betrekkelijk spoedig het geval zijn. Men verwacht dan ook niet, dat de thans aangevangen strijd den stakers het gewenschte succes zal brengen en des te meer te betreuren is derhalve de schade, die de stakingsbeweging, hoe kort zij ook moge duren, toch zal aanrichten. Teneinde deze schade zooveel mogelijk te beperken en in ieder geval catastrophes te vermijden, is op dezelfde wijze als verleden jaar bij de spoorwegstaking een hulpdienst ingericht over het geheele land, die daartoe in veertien enclaves is verdeeld. Doel is in de eerste plaats de levensmiddelenvoorziening in stand te houden. Aan den oproep om hulp wordt allerwege gehoor gegeven en duizenden van automobielen zijn voor het gestelde doel reeds ter beschikking gesteld.

Het zal geen verwondering baren, dat de Londensche beurs, ondanks de geldruimte, verleden week sterk onder den indruk der gebeurtenissen heeft gestaan, vooral waar, afgezien van den innerlijken toestand des lands, ook daarbuiten weinig opwekkends te constateeren viel. Verdere berichten omtrent de prijsverlagingen in de Unie en omtrent een financieele crisis in Cuba droegen hiertoe het hunne bij. Op Cuba heeft een run op de banken plaats gehad, als gevolg van bij een dier instellingen voorgekomen betalingsmoeilijkheden. De daardoor gewekte ongerustheid uitte zich in runs, ook op de overige banken en als gevolg van een en ander hebben de banken zich aaneengesloten en direct 10 pCt. der opgevraagde bedragen uitbetaald; inmiddels werd voor de rest een moratorium tot 31 December van dit jaar afgekondigd. De crisis der banken staat in verband met de moeilijkheden in de suikerindustrie; ten einde aan de laatste tegemoet te komen zou reeds een Amerikaansch consortium een aanbod aan de Cubaansche banken hebben gedaan. Ten slotte ontstond te Londen nog vrees voor verhooging van het bankdisconto na inkomen van het bericht, dat de regering sinds begin October £ 60 miljoen van de Bank of England heeft moeten leenen, al stond daartegenover, dat de verkoop van schatkistwissels in den laatsten tijd de vervallen bedragen sterk heeft overtroffen. De onzekere situatie heeft een overeenkomstige stemming op de effectenbeurs in het leven geroepen; de handel is er tusschen enge grenzen gebleven als gevolg van het feit, dat eenzijdig koopers schromen om, in weerwil van de in vele gevallen sterk gedaalde noteeringen, hun koopen uit te voeren, terwijl aan den anderen kant verkoopers geen genoegen wenschen te nemen met de gedrukte koersen, die zij thans slechts kunnen bedingen. Slechts sommige der Home-Rails hebben hun koers enkele punten kunnen verbeteren. Verder kwamen te Londen belangrijke Fransche verkooporders in voor petroleumwaarden en Zuid-Afrikaansche mijnandaelen, ten deele in verband staande met de vrijmaking van gelden voor de nieuwe Fransche staatsleening.

Behalve beweging op steenkolengebied in Engeland, hebben de mijnwerkers in het bekken van Charleroi tegen den 1sten November een loonstaking aangekondigd, terwijl voorts, op hetzelfde terrein, in Duitschland een staking in de bruinkoolstreken aan de orde is.

De beurs te Berlijn, waar reeds sedert weken wederom een wilde speculatie in gang is, heeft zich echter evenmin, door deze staking, als door de in de afgelopen week voorgekomen couranten-staking, laten ontmoedigen. Speculanten uit alle kringen hebben van de beurs langzamerhand een speeltafel in het groot gemaakt. Een fonds is voor deze „liefhebbers” iets, waar zonder mankeeren geld mede te verdienen is en de positie ter beurze is zoo, dat dagelijks de kooporders de verkoopen sterk overtreffen, zoodat iedereen dag opnieuw met een overgebleven koopsaldo wordt begonnen. Op ongunstige berichten, hoe ernstig deze ook zijn mogen, laten de beunhaas-speculanten zich niet in. De geruchten van een binnenkort uit te geven gedwongen staatsleening, de klachten uit de kolonstreken, die spreken van het verlammen voor de voornaamste Deutsche industrieën als gevolg van het „Kohlenabkommen” van Spa, dat dreigt Duitschland dezen winter een harden steenkolen-nood te bezorgen, een nieuwe zware belasting van alle beurstransacties, dit alles gaat vrijwel onopgemerkt voor-

bij. Slechts aan het einde der week werd de beurs door winstnemingen voorbijgaand gedrukt, doch het aan de markt komend materiaal werd zeer vlot opgenomen; een inzakking van beteekenis vond dan ook nergens plaats. Van mijnwaarden waren Harpenor gezocht; voorts bestond ook groote belangstelling voor de waarden der Allgemeine Elektrizitäts Gesellschaft, op het gerucht, dat de jongste uitgifte van preferente aandelen dezer maatschappij van 15 tot 20 maal volteekend was.

In verband met de bewegingen in de mijngebieden verdient een communiqué van den Duitschen Rijks-Steenkoolraad belangstelling. In een verleden week gehouden zitting van dien Raad hebben namelijk de vertegenwoordigers van de ondernemers en van de verbruikers eenstemmig het besluit genomen om de voorstellen van de socialiseeringscommissie te verwerpen; door de vertegenwoordigers der verbruikers werd socialisatie van de steenkolenmijnen ondenkbaar genoemd.

Na de baisse van de voorafgegane week was de stemming ter beurze van Parijs in de afgelopen berichtsperiode in den aanvang als reactie gunstig gestemd. Echter kon de betere tendens zich niet handhaven, en de gunstige berichten uit Oost-Europa konden den onaangename indruk, gewekt door de slechte politieke situatie in Midden-Europa, Italië en Engeland niet wegnemen. Verder was de beurs ook ontstemd door het deficit van de spoorwegen, dat, een belangrijke tariefsverhoging in Februari j.l. ten spijt, thans reeds op ongeveer 2100 miljoen francs wordt getaxeerd; er wordt reeds over een verdere verhoging der tarieven gedacht. De effectenmarkt was later doorgaans gedrukt, slechts kwamen op de meeste dagen tegen het slot flinke kooporders wat leven brengen, doch vermoedelijk beteekenen deze niets anders dan een manipulatie, om door beïnvloeding van de slotkoersen de stemming voor den volgende dag te bewerken.

De verdere prijsverlagingen in de Vereenigde Staten, die thans vrijwel het meerendeel der producten bestrijken, hebben de beurs in Wallstreet de afgelopen week een onregelmatige houding verleend. Daarbij is de verkiezingscampagne in vollen gang, hetgeen voor de beurs ook altijd een element van onzekerheid beduidt. Baissiers maken bij tijd en wijle hiervan gebruik om hun slag te slaan, en deze week werden zij daarbij gefavoriseerd door de weinig opwekkende berichten van het vasteland, die niet nalieten de stemming te New York ongunstig te beïnvloeden. Als tegenhanger fungeerde een bericht uit de staalindustrie, meldende dat vermoedelijk van een verlaging van den staalprijs voorloopig nog geen sprake zal zijn. De bondsmarkt verkeerde nog bij voortdurende in aangename houding. Vrij wat stof werd opgeworpen door de details, die bekend werden omtrent de overeenkomst tusschen de Harriman Co. en de Hamburg-Amerika-Lijn, welke een innige samenwerking tusschen deze twee stoomvaartmaatschappijen beoogt. Van diverse zijden is in dit contract een gevaar gezien voor de onafhankelijkheid van de Amerikaansche scheepvaartbelangen en meent men, dat de voordeelen voor de Amerikaansche maatschappij, gelegen in de grootere ervaring van de Deutsche onderneming die zij zich thans ten nutte kan maken, niet opwegen tegen het gevaar van inmenging van buitenlanders, die daartoe, zoodra zij door aanbouw van schepen weer „op krachten” gekomen zijn, zeker de kans niet zullen laten voorbijgaan. De American Steamship Owners Association heeft daarom een beroep gedaan op den Shipping Board om de overeenkomst grondig te onderzoeken alvorens toestemming tot de uitvoering, die ingevolge de Jones Merchant Marine Bill noodig is, te verleenen.

Te onzent heeft de effectenmarkt in de afgelopen week haar houding van de voorgaande acht dagen vrijwel niet gewijzigd, met uitzondering van den laatsten dag der week en ook heden, toen in een aantal hoeken een flink herstel te bespeuren was, dat echter in verhouding tot de voorafgegane daling van weinig beteekenis moet worden genoemd.

		12 Oct.	15 Oct.	18 Oct.	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Sch.	1918	84 ³ / ₄	84 ¹⁵ / ₁₆	84 ⁹ / ₁₆	— ³ / ₁₆
4 ¹ / ₂ % „ „ „	1916	84 ¹ / ₁₆	85 ¹ / ₈	84 ¹ / ₈	+ ¹ / ₁₆
4 % „ „ „	1916	75 ¹ / ₂	75 ¹ / ₄	75 ¹ / ₄	— ¹ / ₄
3 ¹ / ₂ % „ „ „	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂	61 ¹ / ₂	+ 1
3 % „ „ „	51	51 ¹ / ₂	51 ¹¹ / ₁₆	+ ¹¹ / ₁₆
2 ¹ / ₂ % Cert. N. W. S.	43 ³ / ₈	44 ¹ / ₄	44 ¹ / ₂	+ ¹ / ₈
5 % Cost-Indië 1915	87 ¹ / ₂	87 ³ / ₈	87	— ¹ / ₂
4 % Hongarije Goud	7	7	7	—
4 % Oostenr. Kronenrente	5	4 ¹ / ₄	4	— 1
5 % Rusland 1906	13 ¹ / ₂	12 ¹ / ₈	12 ¹¹ / ₁₆	— ⁹ / ₁₆
4 ¹ / ₂ % Iwangorod Dombr...	10 ⁷ / ₁₆	10 ⁷ / ₁₆	10 ¹ / ₂	+ ¹ / ₁₆

Data	Noteeringen.					
	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Dec.	Mais Oct.	Haver Dec.	Tarwe Febr.	Mais Nov.	Lijnzaad Nov.
16 Oct. '20	213	92 ¹ / ₂	56 ³ / ₄	19,60	8,90	23,00
9 " '20	199	88	55 ⁵ / ₈	20,15	9,20 ⁴	23,95 ⁴
16 Oct. '19	226	135	70 ⁷ / ₈	13,50 ³	7,35	25,20
16 Oct. '18	226	122 ⁷ / ₈	67 ⁵ / ₈	11,55 ³	5,75	21,00
16 Oct. '17	220	114 ¹	57 ⁷ / ₈	10,80 ³	7,80	18,20 ⁴
20 Juli '14	82 ¹	56 ⁷ / ₈ ¹	36 ¹ / ₂ ¹	9,40 ¹	5,38 ³	13,70 ³

¹) per Dec. ²) per Sept. ³) per Nov. ⁴) per Oct. ⁵) per Jan.,

Soorten.	Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.		
	18 Oct. 1920	11 Oct. 1920	18 Oct. 1919
Tarwe*	32,—	32,—	—
Rogge (No. 2 Western) ¹	29,—	29,—	—
Mais (La Plata)	370,—	373,—	348,—
Gerst (48 lb. feeding) .. ²	420,—	425,—	440,—
Haver (38 lb. white cl.) .. ³	21,—	21,—	21,50
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ⁴	232,50	237,50	282,50
Lijnzaad (La Plata).... ⁴	685,—	720,—	825,—

¹) p. 100 K.G. ²) p. 2000 K.G. ³) p. 1000 K.G. ⁴) per 1960 K.G. * Hard/Red Winter Wheat nr. 2.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	11—16 Oct. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Ooreenk. tjdoak 1919	11—16 Oct. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Ooreenk. tjdoak 1919	1920	1919
Tarwe	27.881	442.599	334.039	—	105.721	97.812	548.320	431.851
Rogge	8.767	94.278	67.344	—	515	19.953	94.793	87.297
Boekweit	—	2.825	4.221	—	—	—	2.825	4.221
Mais	11.260	292.256	133.460	100	53.261	5.908	345.517	139.368
Gerst	6.343	39.049	134.021	—	918	62.315	39.967	196.336
Haver	—	22.326	160.893	—	—	7.333	22.326	168.226
Lijnzaad	3.270	36.093	64.585	8.450	25.967	23.663	62.060	88.248
Lijnkoek	1.110	32.808	56.010	—	1.406	200	34.214	56.210
Tarwemeel	—	24.659	192.243	—	—	37.435	24.659	229.678
Andere meelsoorten....	2.291	24.686	152.688	—	100	10.708	24.786	163.396

In lijnzaad is de stemming plotseling zeer flauw geworden, niettegenstaande het feit, dat de afladingen naar Europa zeer gering blijven. Speculanten in Engeland offeren lijnzaad verre beneden den prijs der exporteurs en olie verre beneden dien der fabrikanten.

Nederland. Ook hier waren in het algemeen de markten traag gestemd en ging er slechts weinig om. Alleen voor mais, voor spoedige levering, bleef er nog vraag en ofschoon de prijzen voor disponibel iets terugliepen, was de premie boven latere levering grooter aangezien op aflading tot aanmerkelijk lagere prijzen werd aangeboden. Ook in Donau-mais kwamen regelmatig zaken tot stand. Voor lijnzaad ging een en ander om tot de verlaagde prijzen, daar de oliemarkt ten slotte nog meeviel.

SUIKER.

In Engeland toont de „Board of Trade“-Statistiek over September weder eene belangrijke afneming der consumptie aan, en wel van ruim 30 pCt. tegenover de consumptie in September verleden jaar. Het gemiddelde maandelijksche verbruik over Januari t/m. September 1920 bedraagt tot dusver ongeveer 100.000 tons, terwijl het over hetzelfde tijdperk in 1919 boven 127.000 tons was.

De bovenbedoelde statistiek luidt:

	Sept. 1920	Sept. 1919	Jan./Sept. 1920	Jan./Sept. 1919
	ton	ton	ton	ton
Import rietsuiker ..	79.983	36.855	917.293	865.196
„ biet „ ..	—	—	—	1
„ geraffineerd.	2.119	27.326	116.569	318.653
Totaal.....	82.102	64.181	1.033.862	1.183.850
Voorraad in entrepot	306.000	283.700	—	—
„ raffinaderijen	22.950	21.650	—	—
Opbrengst „	78.034	74.332	610.276	622.016
Tot. binnenl. verbruik	94.468	141.720	903.138	1.145.495
Totaal export	1.639	7.294	10.717	29.159

Op de Amerikaansche markt kon de stemming in de afgelopen week iets verbeteren, hetgeen uit de noteeringen voor Spot Centrifugals blijkt, die thans op 8,— ots. staan, terwijl op de termijnmarkt na eene korte opleving de noteeringen van verleden week gehandhaafd bleven.

Op Cuba zijn enkele banken door de financiering van suiker in moeilijkheden gekomen en heeft de Regeering om erger te voorkomen thans een moratorium uitgevaardigd tot 1 December. Men hoopt hierdoor spoedig de moeilijkheden meester te worden, hetgeen natuurlijk ook op de stemming van de markt van invloed zal zijn.

Gelijke verschijnselen hebben wij op Java, waar verschillende firma's nog houders zijn van tot hooge prijzen op speculatie gekochte partijen, die thans geleverd worden en slechts met groot verlies te realiseeren zijn. Er loopen

geruchten, dat deze tweedehandsch verkoopers zich aaneen sluiten willen met het doel, om in samenwerking met de Producenten Trust, geen suiker onder f 45,— te verkoopen. Het is onwaarschijnlijk, dat de pogingen, om de prijzen op een zoo hoog peil te houden, succes zullen opleveren, gezien de veel lagere pariteit in de overige productielanden, zooals Cuba, Brazilië, Peru, enz. Volgens de laatste berichten van Java was witte suiker tot f 34,— e.k. te koop. De afscheping van Java gedurende September bedroegen 280.000 tons tegen 125.000 tons in 1919, terwijl de totale verscheping over de maanden Mei t/m. September 763.000 tegen 680.000 tons in 1919 omvatten.

Wij laten nog volgen de laatste Cuba-statistiek:

	1920	1919	1918
Weekontvangst tot 9 Oct.	8.000	19.021	1.286 tons
Totaal sedert 1 Dec. 1919.	3.573.563	3.832.788	2.964.355 „
Werkende fabrieken	1	1	1 „
Weekexport tot 9 Oct. ..	6.000	87.493	22.499 „
Totaal sedert 1 Jan. 1920	3.425.610	3.312.876	2.844.476 „
Tot. voorraad op 9 Oct.	314.000	454.214	348.367 „

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 13 October 1920.

De Amerikaansche katoenmarkt heeft een rustige week gehad en de prijzen zijn weer belangrijk gedaald, hoofdzakelijk door het duurdere geld en door verkoopen van de boeren in het Zuiden. Liverpool heeft Amerika gevolgd en het verschil op de termijnnotering was gisterenavond 150 punten vergeleken met een week geleden. Niettegenstaande de groote daling is de vraag toch niet vermeerdert, ook al door de onzekerheid betreffende de kolenstaking en de algemeene ongunstige economische toestanden. Egyptische katoen is ook flauw en de „spotnotering“ is gedurende de week 400 punten verlaagd.

Amerikaansche garens blijven eveneens kalm en er gaat heel weinig om. Spinners nemen elk redelijk bod aan om hun fabrieken maar aan het loopen te houden. Volgens de opgave van de Board of Trade bedroeg de totaalexport gedurende de maand September 1 miljoen lbs. minder dan gedurende deze maand in 1919, terwijl alleen de uitvoer naar Holland met 3 miljoen lbs. verminderd is. Voor Egyptische garens, zoowel enkele, als getwijnde was weinig belangstelling en spinners beweren, dat zij bij de tegenwoordige katoenprijzen zware verliezen lijden.

De doekmarkt is buitengewoon kalm. Er is absoluut geen vraag, terwijl hierdoor en ook door de steeds dalende katoennoteringen doekprijzen geregeld worden verlaagd, zoodat de marges langzamerhand geheel verdwijnen. In Engelsch-Indië begon de vorige week eenige belangstelling te komen, doch toen de rupee zoo plotseling daalde is over het algemeen het vertrouwen weer verdwenen. De-overall

heerschende geldschaarschte veroorzaakt groote moeilijkheden, terwijl men ook in verschillende industrieën nog voor arbeidsconflicten vreest. Het gevolg hiervan is, dat ook daar niemand durft te koopen en dat bijna iedereen voorloopig een afwachtende houding aanneemt.

	6 Oct. 13 Oct.	6 Oct. 13 Oct.
Liverpoolnoteeringen.		T.T. op Indië 1/9 ¹ / ₈ 1/7 ¹ / ₄
F.G.F. Sakellaridis	52,00 48,00	T.T. op Hongkong 4/2 ¹ / ₄ 3/11
G.F. No. 1 Oomra	11,00 9,75	T.T. op Shanghai. 5/9 5/3

Noteeringen voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	18 Oct. '20	11 Oct. '20	4 Oct. '20	18 Oct. '19	18 Oct. '18
New York voor Middling ..	20,50 c	23,— c	24,25 c	34,80 c	32,85 c
New Orleans voor Middling	18,75 c	21,50 c	22,50 c	35,25 c	31,— c
Liverpool voor Middling	15,65 d	18,70 d	19,96 d	22,87 d	23,98 d

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizentallen balen.)

	1 Aug. '20 tot 15 Oct. '20	Overeenkomstige perioden	
		1919	1918
Ontvangsten Gulf-Havens..	788	483	754
„ Atlant. Havens	204	505	453
Uitvoer naar Gr. Brittannië	290	427	407
„ „ 't Vasteland.	400	494	389
„ „ Japan etc...			

Voorraden in duizentallen	15 Oct. '20	17 Oct. '19	18 Oct. '18
Amerik. havens.....	928	1042	1124
Binnenland.....	989	908	936
New York	?	?	90
New Orleans	?	?	262
Liverpool	812	728 ²	207

¹) Noteering van 17 Oct. 1919. ²) Idem van 18 Oct. 1919.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

Exotische huiden: In de afgelopen week zijn de zaken regelmatig en zeer bevredigend geweest.

Aan de La Plata werden Frigorifico-huiden vlot door Noord-Amerika opgenomen tegen de pariteit van 14/14¹/₂ pence, en wel het meest langharige huiden van het seizoen. De nieuwe offerten van de October-slagtingen worden met veel belangstelling tegemoet gezien.

Te Liverpool werden verkocht circa 1000 Smithfield, ex ss. „Plutarch” tegen 14¹/₂ d. c.i.f. verscheepingsgewicht (gedeelte van 5300 os).

In goede gezouten huiden, loco of zeilend, is thans niets meer voorradig, behalve de 3836 Liebig Fraybentos.

Te Antwerpen en te Rotterdam werden o.a. verkocht: 372 Concordia Mataderos koe, loco à frs. 305.—; 1870 droge Buenos Aires Americanos, 10³/₄ Kilo, ex ss. „Eiberger” à frs. 400.—; 600 shaved Hongkong, 8/12 Lbs., ex ss. „Merganser” tot geheimen prijs; 1303 droge Columbia, diverse gewichten, loco, idem; 10.000 droge Ceara, merk „GF”, loco, idem; 1250 Sao Paulo Frig. Contiental-ossen, 15 pCt. koeien, zeilend, idem; 2150 Tamborindeguy Costa Bagé Rio Grande-koe, op aflading, idem; 2425 Union Rosario Swift Saladero-ossen, op aflading, idem; 100 droge Goyaz, loco, idem.

Inlandsche huiden: De veiling te Berlijn op 12 October heeft aangewezen eene hausse van 15/20 pCt. voor ossen, 10/30 pCt. voor stieren, 10/15 pCt. voor koeien en 40/50 pCt. voor slakken.

In Nederland kwamen belangrijke zaken tot stand, tot vaste prijzen. De Huidenclubs hebben de September-productie verkocht op basis van 55/56 cents, tel quel, naar Duitschland.

Kalfsvellen en paardehuiden: talrijke aanbiedingen, echter geen aanvraag. Intusschen zijn toch groote partijen kalfsvellen voor Hamburgsche rekening uit de markt genomen.

Looistoffen: Eenige verkoopen tot mindere prijzen; Mimosa op aflading wordt aangeboden tegen £ 14.10.0. c.i.f. Hamburg.

16 October 1920.

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
16 Oct. 1920	412.000	¹)	2.256.000	²)	¹)
9 „ 1920	434.000	7.700	2.190.000	9.500	12 ¹ / ₄
2 „ 1920	414.000	7.750	2.044.000	10.000	12 ³ / ₃₂
16 Oct. 1919	442.000	11.800	2.062.000	16.850	14 ⁷ / ₈

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 full	Afgelopen week	Sedert 1 full
16 Oct. 1920	55.000	877.000	251.000	3.501.000
16 Oct. 1919	46.000	734.000	136.000	1.984.000

¹) Feestdag. ²) Niet genoteerd.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 Oct. 1920, in duizenden balen.

	1920	1919	1918	1917	1913
Voorraad in Europa ..	2.143	2.550	1.075	3.113	6.019
Stoomend { Brazilië ..	812	216	85	389	986
{ Oost-Indië ..	—	55	?	?	46
n. Europa { Ver. Staten	—	—	—	—	5

Voorraad Ver. Staten	2.955	2.821	1.160	3.502	7.056
Stoomend naar { Ver. Staten	2.010	1.350	1.897	2.615	1.393
{ Brazilië ..	630	707	376	707	524
{ Oost-Indië ..	?	?	?	?	37

Voorraad in Rio	5.595	4.878	3.433	6.824	9.010
„ „ Santos ..	400	595	821	445	398
„ „ Bahia ..	1.963	4.922	6.962	2.829	2.723
„ „	24	23	61	65	50

Totaal.....	7.982	10.418	11.277	10.163	12.181
Op 1 September	7.526	10.248	10.891	9.231	11.484
Op 1 Juli	6.750	10.336	11.702	7.778	10.275

THEE.

(Opgave van den makelaar J. van Eck.)

Bericht van den afloop Theeveiling.

Aangeslagen in veiling:

15372 84/2, 20/4 kn. Java thee
390 „ Sumatra thee
325 „ Java thee in na-veiling
743 „ Sumatra thee in na-veiling

Totaal 16830 84/2, 20/4 kn. thee.

Aanbod 1 Januari tot heden	idem 1919
181058 kn. Java thee	134431 kn. Java thee
12921 „ Sumatra thee	2256 „ Sumatra thee
Totaal.. 193979 kn. thee.	136687 kn. thee.

De stemming was vrij kalm met een onregelmatig verloop der prijzen. Ordinair en midden-kwaliteit blad brachten gemiddeld taxatie op, n.l. enkele nummers iets onder, anderen iets boven taxatie. Prima blad, behoudens enkele uitzonderingen, eenige centen lager. Voor prima gruis was weinig vraag en bleef een groot gedeelte bij gebrek aan biedingen onafgedaan, midden kwaliteit, ordinair, klein gruis en stof tot vrijwel vorige prijzen.

De eerstvolgende veiling zal plaats hebben op Donderdag 4 November e.k., aanbod circa 17000 kn. thee.

Amsterdam, 14 October 1920.

RUBBER.

De aangekondigde productie-beperving van rubber heeft tot op heden geen noemenswaardige verbetering der prijzen kunnen bewerkstelligen en de markt blijft nog steeds in de loome houding volharden. De belangrijke voorraden werken nog steeds drukkend en zoolang Amerika voor belangrijke quantum niet in de markt verschijnt is een verandering daarvan niet te verwachten.

Te Amsterdam komen deze week ca. 500 tons aan de markt, waarvan het resultaat onder deze omstandigheden wel niet veel groter zal zijn, dan bij de vorige inschrijving.

De noteeringen zijn:		vorige week	
Prima Crêpe loco	f 1,95	f 1,85
„ Smoked Sheets loco ..	„ 1,70	„ 1,75
„ Crêpe Nov./December..	„ 2,—	„ 1,90
„ Smoked Sheets Nov./Dec.	„ 1,75	„ 1,80
„ Crêpe Januari/Maart..	„ 2,10	„ 2,—
„ Smoked Sheets Jan./Mrt.	„ 1,90	„ 1,90

18 October 1920.

VERKEERSWEZEN.
SCHEEPVAART.
GRAAN.

Data	Petrograd Londen/ R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Eng- land
11/16 Oct. 1920	—	—	12/6	12/6	90/-	92/6
4/9 „ 1920	—	—	14/-	14/-	87/6	87/6
13/18 Oct. 1919	—	—	¹⁾ f 75	²⁾ 8/6	180/-	³⁾ 65/-
14/19 Oct. 1918	—	—	—	50/-	—	225/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 ¹ / ₄	1/11 ¹ / ₄	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bor- deaux	Genua	Port Said	La Plata Rioter	Rotter- dam	Gothen- burg
11/16 Oct. 1920	27/6	40/-	40/-	55/-	—	Kr. 25
4/9 „ 1920	30/-	45/-	40/-	52/6	22/6	Kr. 25
13/18 Oct. 1919	54/-	63/-	59/-	41/-	f 10,-	Kr. 70
14/19 Oct. 1918	69/-	101/3	200/-	120/-	—	Kr. 150
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

¹⁾ Per ton stukgoed. ²⁾ Voor Britsche schepen.

Grain Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.

RIJNVAART.

Week van 11 tot 18 October 1920.

De vrachten en sleeploonen van Rotterdam naar de Ruhrhavens waren in begin der week nog evenzoo gedrukt, als gedurende de voorafgaande week. Het sleeploon werd genoteerd met 125-cents-tarief. Voor erts Rotterdam—Ruhr werd 60 cents per last met $\frac{1}{4}$ lostijd betaald. In de tweede helft der week was de stemming iets levendiger; het sleeploon trok aan en liep geleidelijk op tot het 230-cents-tarief. De vrachten werden ook iets stijver; aan het einde der week werd erts van Rotterdam naar de Ruhr voor 80 cents per last bevracht.

Ruhrort. Het verkeer Ruhrort—Mannheim onder- vond veel vertraging door de versperring van het Binger Loch, welke waarschijnlijk begin dezer week zal worden opgeheven.

Kolen van Ruhrort naar den Bovenrijn werden zoowel per ton als in daghuur bevracht. De daghuur voor deze reizen bedroeg 40 pf. per ton. De vracht voor exporokolen Ruhrort—Rotterdam, welke in het begin der week nog met 75 cents per ton met vrij sleepen werd betaald, moest in de

tweede helft der week wegens weinig aanbod van ruimte aanmerkelijk stijgen, zoodat voor 105 cents per ton met vrij sleepen moeilijk schepen te krijgen waren.

Het water was aldoor vallend. Cauber Pegel noteerde einde der week Meter 1.65.

INKLARINGEN.

NIEUWE WATERWEG.

Landen van herkomst	September 1920		September 1919	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	43	17.731	69	18.287
Groot-Britannië	243	149.925	197	125.328
Duitschland	65	37.297	42	14.728
Noorwegen	13	14.853	9	6.227
Zweden	55	35.046	24	8.158
Denemarken....	10	5.897	2	2.353
Rusland-Oostz.h.	1	578	—	—
Finland.....	5	1.293	—	—
België	22	30.273	7	6.058
Frankrijk	99	78.069	29	17.949
Spanje	27	46.523	3	5.564
Italië.....	5	11.555	—	—
Roemenië, Bulgr.	3	4.614	—	—
And. Midd. Zeeh.	3	5.540	2	4.647
Senegal, Dakar..	—	—	3	3.977
Over. Wk. Afrika	2	1.446	4	5.106
Zuid-Afrika	—	—	1	2.963
Voor-Indië	1	4.411	—	—
Achter-Indië ..	1	4.921	—	—
Ned. Oost-Indië	3	10.226	6	23.724
And. Aziat. hav.	4	15.222	5	15.671
Australië	—	—	5	13.867
Vereen. Staten..	97	355.474	60	193.255
Canada	1	4.157	2	6.535
Midden-Amerika	—	—	1	4.259
Brazilië.....	2	4.617	3	6.548
Argent.,Uruguay	10	23.966	18	34.630
Chili	3	4.437	—	—
Totaal	718	868.071	492	519.834
Periode 1 Jan.— 30 September.	4.611	5.436.017	3.591	3.570.416¹
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	205	213.913	171	141.795
Britsche	188	205.903	135	128.086
Duitsche	91	27.511	68	25.768
Noorsche	59	74.157	21	27.160
Belgische	4	10.908	3	1.042
Fransche	61	54.463	14	14.393
Zweedsche.....	14	12.878	13	6.483
Deensche	17	7.888	5	4.429
Vereen. Staten..	46	177.627	47	128.271
Andere	33	82.823	15	42.407
Totaal	718	868.071	492	519.834

¹⁾ 1913, 3.655 schepen met 10.526.984 N. R. T.

(Dirkzwager's Scheepsagentuur Maassluis.)

ADVERTENTIËN

De N.V. Nederlandsche Huistelefoon-Maatschappij

ROTTERDAM

Telefoon 3600

AMSTERDAM

Telefoon N 5580

's-GRAVENHAGE

Telefoon H 280, 300

LEEUWARDEN

GRONINGEN

Telefoon 1555

ARNHEM

Telefoon 2723

levert uit voorraad TELEFOON-, SCHEL-, ELECTR. KLOK-INSTALLATIES, etc.,
in huur en koop.

Herstelt en onderhoudt onder garantie ook alle niet door haar uitgevoerde installaties.

PROSPECTUS GRATIS.